

Handläggare
Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2018-05-15, p. 7

Tertialrapport 1 2018 för miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande;

1. Godkänna förvaltningens förslag till tertialrapport 1 samt överlämna den till kommunstyrelsen.
2. Godkänna förvaltningens förslag om budgetjustering med 1 mnkr ur central medelsreserv 2 i kommunfullmäktiges budget för 2018.
3. Godkänna omslutningsförändringar om 3,1 mnkr för ökade kostnader och intäkter inom projektverksamheten
4. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefMikael Nyberg
Avdelningschef

Nämndens ekonomi och verksamhet

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

I tertialrapport 1 prognostiseras ett nettoutfall exklusive ansökta budgetjusteringar om 114,9 mnkr, dvs. ett utfall i nivå med budget.

Prognosen för bruttokostnaderna, inklusive budgetjusteringar som ansökts om, uppgår till 247,6 mnkr medan intäkterna beräknas uppgå till 131,7 mnkr vilket ger en prognos avseende nettoutfallet om 115,9 mnkr.

Av kommunfullmäktige beslutade satsningar

Nedan redogörs för de områden som nämnden erhållit medel för i budget:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

- *Förstärkta*

ekosystemtjänster och miljöövervakning (0,5 mnkr):
Genom frukostseminarier avser förvaltningen att samordnat med erfarenheter från Norra

Djurgårdsstaden lyfta fram GYF (Grönytefaktor) och ekosystemtjänster samt i övrigt goda exempel från Stockholm generellt. Förvaltningen har erbjudit och genomfört workshops om ekosystemtjänster i ett antal exploaterings-/planprojekt. Förvaltningen samordnar ansökningar om medel från Boverket om Grönare städer samordnat inom ramen för Grönare Stockholm i syfte att stärka ekosystemtjänster i staden.

- *Förstärkt klimatarbete (2,0):* Förvaltningen har testat verktyget för klimatpåverkan i byggskedet hos fyra av stadens fastighetsägare. Arbetet med att implementera verktyget i Norra Djurgårdsstadens nyproduktion pågår. Förvaltningen deltar i Climate Neutral Cities Alliance (CNCA) projekt Consumption and Urban De-carbonization: New Tools and Approaches rörande utveckling av beräkningsmodeller för konsumtionens klimatpåverkan. Resultat jämförs med C40s tidigare projekt där universitet i Leeds beräknat konsumtionens klimatpåverkan för ett antal städer.
- *Förstärkt kommunikation och nya e-tjänster (4,0):* Miljöförvaltningen har förstärkt det kommunikativa arbetet bland annat genom en kommunikatör på halvtid på livsmedelskontrollen. Arbetet med migrering av förvaltningens e-tjänster till ny plattform fortsätter liksom införandeprojektet av det uppdaterade ärendehanteringssystemet Ecos 2.
- *Handlingsplan mikroplaster (1,0 mnkr):* En handlingsplan för mikroplaster tas under året fram i samverkan med berörda nämnder och styrelser. Planens huvudsakliga syfte är minskad spridning av mikroplaster till vattenmiljön i Stockholm. I arbetet ingår kartläggning av källor som orsakar spridning av mikroplaster i Stockholm samt framtagande av förslag till åtgärder.
- *Övervakning vatten (2,0 mnkr):* Miljöförvaltningen bistår Stockholm Vatten och Avfall i arbetet med att genomföra flödesproportionell provtagning av fosfor och metaller i dagvatten i syfte att verifiera belastningsberäkningar. Övervakningen av miljögifter i vatten, sediment och biota (kemisk status) samt övervakning av biologiska kvalitetsfaktorer (ekologisk status) kommer att utökas till fler vattenförekomster.

- *Miljöbilsarbete (1,0 mnkr)*: Förvaltningen har påbörjat arbetet med vidareutvecklade fordonskrav i samband med SKL Kommentus Inköpscentrals nya fordonsupphandling där förvaltningen ingår i en referensgrupp som representant för staden. Förvaltningen stödjer trafikkontoret i framtagandet av en konsekvensanalys av elektrifiering av fordonsflottan och en konsult har avropats för hjälp med delar av arbetet. Arbetet med ytterligare 150 laddplatser har inletts tillsammans med trafikkontoret och flera aktörer har visat intresse.
- *Hållbarhetsstrateg (0,5 mnkr)*: En första lansering av stadens hållbarhetskrav vid markanvisningar har genomförts. Ytterligare fördjupningar kommer att erbjudas under året vad gäller Hållbar energi-användning (genomförd), hållbar mark och vattenanvändning, Giftrikt Stockholm samt Miljöanpassade transporter. Ambitionen är att samordna erfarenheter från Norra Djurgårdsstaden med ovan nämnda sakområden och lyfta fram goda exempel från Stockholm generellt. I syfte att öka kunskapen om nya bullerregler, miljö kvalitetsnormer för vatten m.m. har ett utbildningspaket erbjudits samtliga sektioner på SBK. Två utbildningstillfällen är inbokade och fler är att vänta.

Extra medel i avstämningsärendet:

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 107,2 mnkr men i avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 7,7 mnkr för vattenförbättrande åtgärder (från central medelsreserv 2). Den sammanlagda nettobudgeten efter avstämningsärendet uppgår till 114,9 mnkr.

Aktiviteter beslutade av kommunfullmäktige

Nedanstående aktiviteter har beslutats av KF för MHN och ska leda till att KF:s mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås. I anslutning till aktiviteten anges mål för verksamhetsområdet:

- *Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden genomföra en konsekvensanalys av elektrifiering av fordonsflottan*: Miljöförvaltningen kommer att bistå med kompetens och delansvar vid genomförandet av konsekvensanalysen. Avrop av

konsulthjälp för delar av arbetet pågår och ärendet kommer att presenteras för MHN mot slutet av året.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden och trafiknämnden utreda hur växtb eklädda bullerskydd kan användas för att minska buller i anslutning till vägar:* Miljöförvaltningen avser att under året tillsammans med trafiknämnden och exploateringsnämnden utreda hur växtb eklädda bullerskydd kan användas för att minska buller i anslutning till vägar. En grovanalys över lämpliga platser finns framtagen, utkast till projektplan och upplägg för fortsatt arbete beslutas i förvaltningsövergripande styrgrupp v 13.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska som projektägare i Digital Demo Stockholm fungera som kravställare, leda och utvärdera projekt för att mäta vattenkvalitet för identifiering av föroreningar och effektivt följa god vattenstatus (iWater):* Miljöförvaltningen deltar i det Vinnovafinansierade projektet iWater tillsammans med Ericsson, Telia, SVOA, KTH, SU och Linköpings universitet. Under 2018 kommer projektet att söka medel inför fas II och under förutsättning att medel erhålls blir fokus att på bred front placera ut sensorer i distributions- och dagvattennät, varefter utveckling av avancerade algoritmer för analysfunktionaliteten kommer att påbörjas.
- *Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden under året inrätta naturreservat i Rågsveds friområde, Årstaskogen och Årsta holmar samt ta fram tillräckliga underlag i syfte att möjliggöra beslut avseende naturreservat i Kyrkhamn och Hagsätraskogen:* Förvaltningen bistår med tillsynserfarenhet från övriga naturreservat samt med ekologiska underlag till säkerställandearbetet av nya reservat. Årstaskogens naturreservat har trätt i kraft, Rågsveds friområde går upp till nämnderna i april med förslag till beslut om inrättande och genomförande. Långtgången beslutsunderlag finns framtagen för Hagsätraskogen vilket innebär att inrättande skulle kunna ske under året medan för Kyrkhamn finns ännu inget motsvarande underlag framtaget.

- *Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafikinämnden, arbeta med att tillgängliggöra naturreservaten för stockholmarna samt hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten:* Förvaltningen verkar för att tillgängliggöra naturreservaten genom skötselrådgivning och samverkan med berörda förvaltningar samt kontinuerlig utvecklad information via olika kanaler. Förvaltningen har verkat för att tillgängliggöra naturreservaten genom samverkan med berörda förvaltningar på återkommande samverkansmöten ("reservatsdagar") samt i den löpande skötselrådgivningen angående t.ex. skyltning och upprustning av entréer. Förvaltningen har under året fortsatt utveckla information via t.ex. sociala medier samt kommer att synliggöra Biologiska mångfaldens dag den 22 maj. Under 2018 har förvaltningen även påbörjat rådgivning om ekologiska förstärkningar i bl.a. Flaten och Rågsved utifrån internt på förvaltningen framtagna utredningar.
- *Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden undersöka innovativa metoder för biologisk sanering exempelvis för framtida sanering av förorenade markområden som utreds som naturreservat:* Frågan har väckts avseende saneringsaktiviteter i Snösätra. Arbetet ska ledas av exploateringsnämnden och förvaltningen förväntas bistå – ingen aktivitet så långt under året.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utöka arbetet med att undersöka vilka källor som lokalt orsakar spridning av mikroplaster och i samarbete med berörda nämnder ta fram en handlingsplan med prioriterade åtgärdsförslag för att minska spridningen av mikroplaster:* En handlingsplan för mikroplaster tas under året fram i samverkan med berörda nämnder och styrelser. Planens huvudsakliga syfte är minskad spridning av mikroplaster till vattenmiljön i Stockholm. I arbetet ingår kartläggning av källor som orsakar spridning av mikroplaster i Stockholm samt framtagande av förslag till åtgärder.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med idrottsnämnden ta fram en finansieringsmodell och*

verka för etablerandet av en båtbottentvätt i syfte att minska miljögifter i Stockholms vatten. Exploateringsnämnden ska bistå nämnderna avseende

lokaliseringsfrågor: Arbetet med att ta fram en finansieringsmodell för etablering av en båtbottentvätt fortsätter. I arbetet ingår utredning av lämplig modell samt placering av tvätten. Arbetet bedrivs inom ramen för EU-projektet LIFE IP Rich Waters.

- *Utbildningsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ska under året utreda hur man kan samverka för att utveckla arbetet med lärande för hållbar utveckling i stadens skolor:* Samverkan med utbildningsförvaltningen har inletts för att utreda på vilket sätt miljöförvaltningen kan stötta i att utveckla lärandet för hållbar utveckling i stadens skolor.
- *Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden revidera riktlinjerna för måltider i stadens skolor med syfte att öka andel ekologisk mat och minska klimatpåverkan:* Förvaltningen avser bidra med sin kompetens kring ekologiska livsmedel och klimatpåverkan av mathantering till utbildningsförvaltningen och kommunstyrelsen i arbetet med uppdraget att revidera riktlinjerna för måltider i stadens skolor. Samverkan med utbildningsnämnden och kommunstyrelsen har inletts under våren.

Obligatoriska nämndindikatorer

Nedanstående obligatoriska nämndindikatorer har beslutats av KF för MHN och som är obligatoriska för nämnden att följa upp. Till varje indikator fastställer nämnden ett mål:

- *Sjukfrånvaro:* Räknas som procent av avtalad tid för månadsavlönade. Redovisas som det s.k. rullande - tolv månaders genomsnittet. Målvärde för 2018 är en sjukfrånvaro på högst 3,5 procent. Under 2016 och 2017 har sjukfrånvaron ökat och toppade under 2017 på 3,7 procent men har börjat sjunka och låg i mars 2018 på 3,11 procent. Staden som helhet låg i februari 2018 på 6,4 procent.
- *Sjukfrånvaro dag 1-14:* Räknas som procent dag 1-14 av avtalad tid för månadsavlönade. Målvärde för 2018 är högst 1,2 procent. Utfall för 2017 är i

oktober är 1,3 procent men har börjat sjunka och låg i mars 2018 på 1,11 %. Korttidsfrånvaron har legat förhållandevis stabilt över tid.

- *Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram:* Antal upphandlingar med ett kontraktswärde över 1,8 mkr som har annonserats under året och där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram i strategifasen i förhållande till samtliga upphandlingar som har annonserats under året med ett kontraktswärde över 1,8 mkr. Målvärde för 2018 är 100 %. Utfall tertial 1: förvaltningen har ingen upphandling över tröskelvärdet.
- *Andel elektroniska inköp:* Andelen inköp som genomförs på centrala avtal i inköpssystemet (Agresso inköpsmodul) i förhållande till samtliga inköp inom de centrala avtalsområden som är anslutna till e-handel. Målvärde för 2018 i VP är 40 procent. Utfall tertial 1: 54 %. Reviderat årsmål: 55%.

Bilagor

1. SLK:s blankettset
2. Ansökan om medel ur central medelsreserv 2
3. Internkontrollplan

Innehåll

Sammanfattande analys.....	10
1. Ett Stockholm som håller samman	15
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	15
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	16
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	17
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	17
2. Ett klimatsmart Stockholm	17
2.1 Energianvändningen är hållbar	17
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	21
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	25
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	32
2.5 Stockholms miljö är giftfri	32
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	35
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	37
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion	38
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	39
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	41
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	41
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	42
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	43
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	43
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	44
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	45
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	46
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande	46
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	47
Uppföljning av ekonomi.....	48
Nämndens ekonomiska förutsättningar	48
Investeringar	49
Budgetjusteringar	50

Omslutningsförändringar	50
Kvalitetsarbete.....	50

Sammanfattande analys

I förslaget till tertialrapport 1 prognostiseras ett nettoutfall exklusive ansökta budgetjusteringar om 114,9 mnkr, vilket ger en prognos i nivå med budget. Nettoutfall inklusive ansökta budgetjusteringar om 1,0 mnkr prognostiseras till 115,9 mnkr.

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 107,2 mnkr men i avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare:

- 7,7 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från CM 2

Den sammanlagda nettobudgeten efter avstämningsärendet uppgår till 114,9 mnkr.

I samband med tertialrapport 1 ansöker nämnden om 1,0 mnkr för att mäta metaller (biocider) på båtbottnskrov.

Nämnden bedöms i stort sett uppnå sina mål.

Avdelningen Plan och miljö

Avdelningen genomför verksamhetsplanen utan avvikelser. Planeringen och genomförandet av bostadprojekt sker utan någon stagnation. En viss övervikt mot infillprojekt och högre efterfrågan på mark för hyresrättsbyggnation kan ses. Ett vikande antal markanvisningar under inledningen på året bedöms vägas upp senare under året. En första lansering av stadens hållbarhetskrav vid markanvisningar har genomförts. Ambitionen är att samordna erfarenheter från Norra Djurgårdsstaden och lyfta fram goda exempel från Stockholm generellt. I syfte att öka kunskapen om nya bullerregler, MKN vatten mm har ett utbildningspaket erbjudits samtliga sektioner på SBK. Två utbildningstillfällen är inbokade och fler är att vänta

Klimat och energieffektiviseringsarbetet pågår med omfattande klimatanalyser som avrapporterats till stadsledningskontoret och MHN. Rapporterade uppföljningar har bl.a. omfattat klimatmålet, energieffektiviseringsmålet och solenergimålet i miljöprogrammet. Avdelningen har projektlätt och avrapporterat stadens arbete enligt lagen om energikartläggningar av stora företag. Vidare har energikraven i Norra Djurgårdsstaden utvecklats tillsammans med exploateringskontoret. En viss eftersläpning av energi- och klimatrådgivningsbesök har tillfälligt skett pga. personalomsättning men återgår till normal nivå i april. Avdelningen har dessutom tillsammans med flera av stadens fastighetsbolag och IVL (Svenska miljöinstitutet) utvecklat ett verktyg för att bedöma climateffekter av byggmaterial och byggprocessen. Ett arbete har påbörjats med att ta fram energiindikatorer som bättre speglar den växande staden. Ett större seminarium om minskning av plast i avfall har förberetts i samarbete med Stockholm Exergi inom ramen för Klimatpakten. Analys av möjliga åtgärder för att minska växthusgasutsläppen för perioden 2020-2023 har genomförts och överlämnats till stadsledningskontoret.

Under året har arbetet med ett nytt åtgärdsprogram mot omgivningsbuller varit intensivt. Förslaget beräknas föreligga för beslut i KF hösten 2018. Miljöförvaltningen avser att under året tillsammans med trafiknämnden och exploateringsnämnden utreda hur växtbekspridda bullerskydd kan användas för att minska buller i anslutning till vägar. En grovanalys över lämpliga platser finns framtagen.

Andelen miljöbilar i nybilsförsäljningen har fortsatt minska och det ser svårt ut att klara målet

att hälften av alla bilar ska vara miljöbilar år 2019. Bättre har det gått med stadens egna fordon där avdelningen ansvarar för stadens fleet-manager funktion. Upphandling av elbilspooltjänst, fordonsadministrationssystem, elektronisk körjournal och hyrbilar pågår i samarbete med serviceförvaltningen och beräknas vara klara under år 2018. Avdelningen bistår med kompetens och delansvar vid genomförandet av konsekvensanalysen för en elektrifiering av bilflottan. Avrop av konsult hjälp för delar av arbetet pågår och ärendet kommer att presenteras för nämnden mot slutet av året.

Avdelningen har bidragit till inrättandet av nya reservat i Årstaskogen och –holmar (inrättad) samt Rågsved (förslag) samt Hagsåtraskogen (pågår). Arbetet med ett naturreservat i Kyrkhamn har avvaktat den nya biobränsleeldade pannan som ska lokaliseras till Lövsta. Avdelningen har därtill arbetat vidare med stadsdelarna för att bättre tillgängliggöra naturreservaten. Avdelningen deltar i samordningsgruppen för ett grönare Stockholm.

Ett förvaltningsövergripande arbete och analys pågår vad gäller var återstående 30mkr gör störst nytta i Stockholms spridningskorridorer. Ett fortsatt arbete pågår även för att föreslå etablering av en eko-/sociodukt på lämplig plats som minskar barriärer för både människor och djur.

Frågan har väckts avseende saneringsaktiviteter i Snösätra. Arbetet leds av exploateringsnämnden och förvaltningen bistår.

Tillsynen av kemikalier i varor har hittills under året fokuserats på fluorerade ämnen och ett tillsynsprojekt kring detta har genomförts tillsammans med Malmö, Göteborg och Helsingborgs kommuner.

Avdelningen Hälsoskydd

Tillsynsarbetet på avdelningen löper i huvudsak på enligt tillsynsplanen. Inom några områden har antal tillsynstimmar justerats ner jämfört med plan. Det beror huvudsakligen på personaltapp i förhållande till plan på grund av föräldraledigheter, sjukskrivningar och tjänstledig personal samt svårigheter att rekrytera tillsynspersonal. Härutöver har några byten av personal mellan enheterna genomförts för att tillmötesgå individuella önskemål om utveckling genom att arbeta inom andra arbetsområden. Sjukskrivningarna är inte arbetsrelaterade.

Utöver det som planerats i VP 2018 har ett par uppdrag tillkommit. Det första är att avdelningen har påbörjat en utredning av möjligheterna att inrätta nya citybad. Ett uppdrag som i budgeten var riktat till exploateringsnämnden, men som nu i stället leds av miljöförvaltningen efter beslut av de tekniska förvaltningscheferna. Det andra är att miljöförvaltningen, med anledning av utbrottet av legionella från ett kyltorn i Kista under 2017, har fått i uppdrag av nämnden att utreda möjligheterna att själva, eller i samarbete med andra förvaltningar, i möjligaste mån inventera stadens kyltorn och utföra tillsyn över dessa. Som en konsekvens av dessa uppdrag måste resurserna prioriteras om och bl.a. minskas det planerade arbetet med att påföra miljösanktionsavgifter inom området köldmedia.

I verksamhetsplanen beslutade nämnden att projektet som syftar till att mäta metaller (biocider) på båtbotenskrov endast kommer att utföras under förutsättning att medel ur centrala medelsreserven beviljas. Medel beviljades inte i samband med avstämningsärendet, men en ny ansökan lämnas in i samband med tertialrapport 1. Förvaltningen har redan under våren 2018 påbörjat projektet i förhoppning om att medel ska beviljas under året. Arbetet

behöver komma igång tidigt och mätningar behöver utföras innan sjösättning på våren och efter upptag på hösten. Mätningarna utgör ett viktigt stöd för båtclubbarna i deras arbete med att fasa ut giftig båtbottnfärg. Medel är nödvändiga för att kunna genomföra projektet eftersom det inte kan finansieras genom tillsynsintäkter. Kostnader som kommer uppkomma i samband med vårens mätningar uppskattas ligga på 0,5 mnkr. Beviljas inte medlen befaras förvaltningen redovisa ett ekonomiskt underskott för 2018 och mätningar om ytterligare 0,5 mnkr kommer inte utföras under hösten.

Nämnden har under våren på fråga inom restaurangbranschen (Visita) fattat ett principiellt beslut att frityrfett och fett från fettavskiljare från restaurangverksamhet utgör hushållsavfall och därmed bara får transporteras av kommunen. Verksamhetsutövare som vill anlita annan entreprenör än av staden upphandlad måste därför ansöka om dispens för detta. Under våren har avdelningen handlagt en sådan ansökan om dispens från McDonald's. Nämnden har beviljat dispensen på den huvudsakliga grunden att möjligheten att anlita en egen entreprenör utgör ett viktigt led i bolagets systematiska miljöarbete i flera olika kommuner, som syftar till avfallsminimering och möjlighet till återvinning. McDonald's bedöms därmed ha särskilda skäl för att anlita egen entreprenör och bedöms kunna hantera avfallet på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt

Arbete med att i samarbete med övriga kommuner i länet få till stånd en upphandlad beredskap för sanering av allvarlig smitta pågår och beräknas vara klart efter sommaren. Arbetet med att utveckla e-tjänsten för värmepumpar pågår. På grund av övergången till ny dataleverantör (Tieto) kommer detta arbete dock inte att kunna slutföras under året som planerat.

Avdelningen Livsmedelskontrollen

Under 2017 infördes ett nytt arbetssätt som löpande har utvärderats och förbättrats. Under 2018 fortsätter arbetet med att implementera det nya arbetssättet. I början av året infördes även en ny kontrollrapport som har tagits fram gemensamt med Livsmedelsverket, Göteborg, Malmö och Uppsala. Syftet är att förbättra kommunikationen med verksamhetsutövarna, men även att öka samsynen mellan de olika kontrollmyndigheterna. Den nya rapporten används nu och den kommer att utvärderas löpande under året.

Under mars genomfördes en gemensam kontrolldag i länet med fokus på redlighet och fusk på restauranger. Projektet som kallades "får du det du betalar för" fokuserade på svenskt kött, ekologiskt och krav samt skyddade beteckningar som fetaost och parmaskinka. Under två dagar genomfördes 311 kontroller i länet och redan veckan efter publicerades resultatet genom ett pressmeddelande.

Samverkan fortsätter på flera håll, bland annat i storstadsnätverket. Arbetet med att ta fram nyckeltal för att bättre kunna jämföra arbetet i de större kommunerna har påbörjats. Målsättningen är att bättre kunna analysera skillnader i styrningen av kontrollen.

Under perioden januari-mars genomfördes drygt 2400 inspektioner, vilket följer verksamhetsplanen. Under samma tid fick avdelningen in över 300 anmälningar om matförgiftning. Dessa bedömdes, och utredning påbörjades senast nästa dag, i de fall det bedömdes nödvändigt, i 90 % av ärendena. Även avdelningens övriga indikatorer följer verksamhetsplanen.

Sammanfattningsvis följer livsmedelskontrollen verksamhetsplanen för 2018 utan avvikelser.

Avdelningen Miljöanalys

De lokala åtgärdsprogrammen för Brunnsviken, Bällstaån och Räcksta träsk är klara för politisk behandling. Detta kan ske efter att staden har enats om ansvarsfördelning gällande dagvatten. Ytterligare elva lokala åtgärdsprogram är under framtagande. Miljöanalys omfattande övervakning av miljögifter i vatten, sediment och fisk utgör underlag till de lokala åtgärdsprogrammen. I höst kommer resultaten från övervakningen i sediment i Judarn, Kyrksjön, Trekanten, Långsjön, Magelungen, Drevviken, Ulvsundasjön, Riddarfjärden, Årstaviken och Flaten att presenteras för miljö- och hälsoskyddsnämnden. Undersökningen visar att flera ämnen överskrider miljökvalitetsnormen för sediment bl.a. bly och TBT. Miljöförvaltningen har också påbörjat ett forskningssamarbete med Örebro Universitet och Niras Sweden AB i syfte att spåra källorna till PFAS-ämnena i vatten.

Under året tas en handlingsplan för minskad spridning av mikroplast fram i samarbete med berörda nämnder och styrelser. Miljöanalys deltar också i ett forskningssamarbete som leds av Örebro Universitet i gällande övervakning av mikroplast i de stora sjöarna (Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren). En kommundoktorand har anställts inom ramen för kunskapscentret för dagvatten, Drizzle. Forskningen kommer att fokusera på karaktärisering av dagvatten avseende mikroplaster samt härledning och kvantifiering av källor till mikroplast.

Miljöanalys har fått medel från digital förnyelse för att utveckla ett GIS-baserat stöd för naturmarksskötsel med inriktning på gynnande av biologisk mångfald. Prototypen blev klar i april 2018 och kommer att presenteras för nämnden senare under året. Förvaltningen fortsätter arbetet med att presentera naturförstärkningsåtgärder på miljöbarometerns idébank. Förvaltningen har även uppdaterat det GIS-baserade verktyget ”ekdatabasen” där förslag på förstärknings- och restaureringsåtgärder för ekmiljöer presenteras.

Arbetet med att ta fram en ny kemikalieplan har påbörjats. Den nuvarande kemikalieplanen gäller 2014-2019 och målet är att ha ett förslag till ny plan klar för politisk behandling och remittering före sommaren 2019. För närvarande pågår intervjuer och enkätstudier i syfte att ta reda på hur åtgärderna i den nuvarande kemikalieplanen har fungerat. På nämndsammanträdet i maj presenterade förvaltningen en plan för hur den hälsorelaterade miljögiftsövervakningen kan utvecklas. Planen utgår från en rapport som Åke Bergman, professor i miljökemi vid Stockholms Universitet, har arbetat fram på uppdrag av förvaltningen.

Miljöanalys arbetar med att utveckla arbetssätt och standarder för ”kemikaliesmart förskola” från byggnation till fullskalig verksamhet fortsätter. Arbetssättet har testats i en nybyggd förskola (Hovet, Hägersten-Liljeholmen). Provtagning av damm i den nybyggda förskolan visar mycket låga halter av skadliga ämnen. Arbetssättet testas även vid en renovering av en förskola och på en förskola som enbart vidtar åtgärder enligt nivå 1 i vägledningen för kemikaliesmart förskola.

EU-projektet NonHazCity, som syftar till minskad spridning av farliga kemikalier till Östersjön, avslutas i mars 2019. Inom ramen för projektet tas bland annat kemikalieplaner för de medverkande städerna fram.

Avdelningen SLB-analys

Luften i Stockholm år 2017 har avrapporterats till miljö och hälsoskyddsnämnden under april 2018. Under 2017 uppmättes rekordlåga halter av NO₂ på flera av stadens mätstationer. Miljökvalitetsnormen klarades på alla stadens gatustationer förutom på Hornsgatan. För första

gången sen 2011 klarades EU:s miljö kvalitetsnormer för NO₂ över hela staden med marginal. En trolig förklaring till detta är en allt renare fordonsflotta. Förhoppningsvis fortsätter den positiva trenden. För fjärde året i följd klarades även miljö kvalitetsnormen för PM₁₀ i hela Stockholms stad.

Under vintern förekommer tidvis kallt väder och stabila väderförhållanden med låga vindhastigheter. Låga vindhastigheter försvårar utvädring och omblandning av vägtrafikens avgaser. Meteorologiska variationer mellan åren påverkar halterna. Inledningsvis 2018 är halterna av kvävedioxid och antalet dygn med kvävedioxidhalter över 60 µg/m³ något lägre än jämfört med samma period år 2017 i innerstaden. Däremot har halterna av kvävedioxid och antalet dygn med kvävedioxidhalter över 60 µg/m³ varit högre än de senaste åren vid Essingeleden. Miljö kvalitetsnormen för dygnsmedelvärde under år 2018 är redan överträdd intill Essingeleden. Det kan inte heller uteslutas att miljö kvalitetsnormen kommer att överträdas på någon eller några innerstadsgator under 2018.

Hittills under 2018 är halterna av PM₁₀ och antalet dygn med PM₁₀ över 50 µg/m³ lägre jämfört med halterna 2017. En stor orsak är den långvariga vintern och sena våren vilket har gjort att vägytorna varit fuktiga under långa perioder vilket effektivt har förhindrat uppvirvling av vägsplitagepartiklar. Mätresultat på pekar på att miljö kvalitetsnormen för PM₁₀ kommer att klaras även under 2018 i Stockholms innerstad, precis om de senaste åren. Det ser även positivt ut för Essingeleden så här långt, möjligtvis kan miljö kvalitetsnormen för PM₁₀ klaras 2018.

Den 29 mars skickades en ansökan in till Smart Stad ”Allt om Stockholmsluften – nu och de kommande dagarna”. Syftet är att skapa enkla och smarta digitala verktyg som vem som helst kan använda för att få information om den samlade risken för besvär som luftförorenings- och/eller pollenhalterna kommer att ge upphov till idag och under de kommande dagarna.

Avslutningsvis är efterfrågan på SLB-analys expertkompetens fortsatt hög. Driften av Östra Sveriges Luftvårdsförbund sker enligt avtal till och med 2019.

Avdelningen Verksamhetsstöd

Förberedelserna inför förvaltningens flytt till evakueringslokaler efter sommaren har intensifierats de senaste månaderna, med bl a information, städning, rensning, inventeringar och arbetsmiljökonsekvensbeskrivningar.

Ett omfattande arbete har gjorts med bl a information och inventering som förberedelse inför att nya dataskyddsförordningen (GDPR) träder i kraft den 25 maj. Förvaltningen har valt att tillsätta rollen som dataskyddsombud genom att anlita extern kompetens, och en direktupphandling för detta ska vara klar i början av maj.

Förvaltningen är först ut i stadens byte av IT-leverantör (GSIT2.0), vilket innebär att alla datorer, skrivare och servrar kommer att bytas i oktober. Förberedelserna inför detta har påbörjats, och kommer att intensifieras under våren och sommaren.

Arbetet med förberedelser inför övergången till en ny version av ärendehanteringssystemet Ecos fortsätter. Införandet har försenats på grund av problem hos leverantören, men beräknas ske tidigast våren 2019.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Tertialrapport 1 visar att nämnden bedriver sin verksamhet enligt plan och att det i flera fall finns en utveckling av verksamheten för att på ett effektivare och mer kvalificerat sätt bidra till inriktningsmålet. Bland de värden som präglar verksamheten finns trygghet, hälsa och god miljö, vilket är bidrag till en stad som håller samman genom likvärdiga levnadsvillkor.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

En stor del av nämndens verksamhet syftar till förebyggande av miljö- och hälsofaror. Det gäller till exempel livsmedelskontrollens verksamhet. Nämnden är också delaktig i stadens risk- och sårbarhetsarbete med ett särskilt ansvar för miljö- och hälsofrågor, och detta arbete beräknas utföras som planerat.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)				100 %	100 %	100 %	2018

Nämndmål:

1.3.1 Bistå stadens ledning och övriga förvaltningar med expertkunskap om hot mot miljö och hälsa

 Uppfylls helt

Analys

Nämndens verksamheter har ofta ett direkt förebyggande arbete angående hot mot miljö och hälsa och är därigenom även en expertfunktion för staden i övrigt. Detsamma gäller även vid akuta situationer som innebär fara för miljö eller hälsa.

Nämndmål:

1.3.2 Livsmedelsföretagarna i Stockholm efterlever lagstiftningen och åtgärder brister så att konsumenterna har säkra livsmedel och inte blir vilseledda

● Uppfylls helt

Analys

Livsmedelskontrollen utför kontinuerligt kontroll av stadens livsmedelsverksamheter för att upptäcka avvikelser och följa upp dessa med syfte att säkra livsmedel saluhålls och serveras i staden. Under de första fyra månaderna av året bedömdes nio procent av kontrollerna behöva en extra uppföljning, och 175 uppföljande kontroller gjordes för att kontrollera att allvarliga brister åtgärdats. Ett tjugotal förelägganden och förbud har utfärdats mot företag där allvarliga avvikelser konstaterats.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

● Uppfylls helt

Analys

Trots den osäkerhet på bostadsmarknaden som rapporteras om i media ser stadens förvaltningar ingen stagnation i planering och genomförande av bostadsprojekt. En viss övervikt mot infillprojekt och högre efterfrågan på mark för hyresrättsbyggnation kan ses. Ett vikande antal markanvisningar under inledningen på året bedöms vägas upp senare under året. En eventuell övervikt för hyresrätter, i övrigt bedöms bostadsmålen för 2018 kunna nås.

Nämndmål:

1.4.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska med sin kompetens delta i stadsplaneringen och möjliggöra en hållbar och växande stad

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bidrar aktivt i samtliga planerings- och exploateringsprojekt i tidigt skede.

I syfte att öka kunskapen om nya bullerregler, miljökvalitetsnormer för vatten m.m. har ett utbildningspaket erbjudits samtliga sektioner på SBK. Två utbildningstillfällen är inbokade och fler är att vänta. Workshops vad gäller ekosystemtjänster har hållits i två projekt; Hagsätra/Rågsved samt ett projekt på Essingeöarna.

Förvaltningen har initierat arbetet med uppföljning av hur nämndens synpunkter beaktats vid detaljplaner och bygglov.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedriver under året tillsyn över att badanläggningar och plaskdammar sköts och underhålls så att en god badvattenkvalitet kan upprätthållas. Förvaltningen övervakar genom provtagning att badvattenkvaliteten vid stadens strandbad är god.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen kontrollerar att hantering av livsmedel på äldreboenden utförs säkert.

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Under detta övergripande mål som omfattar många andra områden än klimatarbetet, finns större delen av nämndens verksamhet inklusive flera delar av tillsynen. Nämndens verksamheter är ofta utvecklingsinriktad genom olika projekt och programverksamheter. Inte minst inom klimatområdet finns tydlig utveckling mot ett klimatsmartare Stockholm.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har genomfört flera analyser av klimatgasutsläppen, energieffektivisering och solelproduktion under årets första månader. Dessa har tillställts MHN och KS. Därtill har energi- och klimatrådgivningen givit 87 personer och fastighetsägare rådgivning, klimatkommunikation skett genom bl.a. vintertrampskampanjen och tre pingvinpristagare samt genomfört klimatcoachning till 28 småföretagare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Växthusgasutsläpp per invånare (ton CO ₂ e per invånare).				2,5 Ton CO ₂ e / inv	2,3 Ton CO ₂ / inv	2,3 ton CO ₂ e / inv	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys: Periodens utfall avser prognosticerat utsläppsvärde för år 2016. Statistiskt underlag för beräkning av utsläppen har cirka 1,5 års fördröjning. Det innebär att fastställt utsläppsvärde för år 2016 med prognos för utsläppen år 2017 kan beräknas kring halvårsskiftet 2018.							

Nämndmål:

2.1.1 Bättre miljö genom ökade effekter av energitillsyn

 Uppfylls helt

Analys

Tillsyn på avdelningen Plan och miljö

Energifrågor behandlas i all tillsyn över de miljöfarliga verksamheterna inom staden. Tillsynen över de stora energiproduktionsanläggningarna intar i detta sammanhang en särställning genom att tillsynen handlar om att delta i tillståndsprövningar, bl.a. genom att granska företagens förslag till villkor. Hittills i år har inga provningar/yttranden varit aktuella. Förvaltningen har många kontakter med de största verken genom att avvikelser rapporteras in från verksamheterna. Klagomål/synpunkter på Värtaverket fortsätter att komma in, bl.a. har nu störningar från bolagets bränsletransporter varit aktuella.

Anläggningarna är generellt sett stora och verksamheterna bedrivs med tillstånd enligt miljöbalken. Man är därför skyldiga att lämna miljörapporter som granskas av förvaltningen. Miljörapporterna har nu kommit in och granskning påbörjas.

Tillsyn på avdelningen Hälsoskydd

I samband med tillsynsbesöket för förvaltningen också en dialog med fastighetsägaren om energideklaration, energikartläggning och energieffektivisering. Förvaltningen informerar om möjlighet till energi och klimatrådgivning via energicentrum energi- och klimatrådgivningen på miljöförvaltningen.

Nämndmål:

2.1.2 Miljöövervakning som ger god kunskap om energianvändning och växthusgasutsläpp

 Uppfylls helt

Analys

Insamling av statistik som underlag för de årliga beräkningarna av växthusgasutsläpp med fastställt utsläppsvärde för år 2016 och prognos för utsläppen år 2017 har påbörjats. Kompletta data kommer att finnas tillgängliga kring halvårsskiftet.

Miljöprogrammets delmål för minskade växthusgasutsläpp (delmål 1.1) har följts upp och analyserats. Förvaltningen bedömer att målet kan nås, framför allt p.g.a. större effekt av åtgärder i fjärrvärmesystemet än beräknat. Minskningen av trafikarbetet som antagits i

klimatstrategin verkar inte komma att uppnås. För att minska transportsektorns utsläpp måste därför andelen förnybara bränslen öka.

Förvaltningen har följt upp stadens totalt köpta energi år 2017 och avrapporterat resultatet till Stadshus AB. Stadshus AB har uppföljningsansvar för miljöprogrammets delmål om tio procents minskad energianvändning (totalt köpt energi, delmål 1.2) och ansvar för att analysera eventuella behov av åtgärder. Förvaltningens uppföljning utgör underlag för Stadshus AB:s uppföljning. Utifrån uppföljningsresultatet kan förvaltningen konstatera att målet blir svårt att nå med nuvarande effektiviseringstakt.

Förvaltningen har följt upp stadens egen solenergiproduktionen för år 2017 och avrapporterat resultatet till fastighetskontoret. Fastighetskontoret har uppföljningsansvar för miljöprogrammets delmål ökad solenergiproduktion (delmål 1.5) och ansvar för att analysera ev. behov av åtgärder. Förvaltningens uppföljning utgör underlag för fastighetskontorets uppföljning. Utifrån uppföljningsresultatet kan förvaltningen konstatera att målet ser ut att kunna nås med nuvarande utbyggnadstakt av solenergiproduktionsanläggningar.

Nämndmål:

2.1.3 Hållbar energianvändning uppnås

Uppfylles helt

Analys

Förvaltningen har avrapporterat stadens arbete enligt Lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag för perioden mars 2017 till mars 2018 till Energimyndigheten. Arbetet projektleds av förvaltningen på uppdrag av Stadshus AB. Som ett resultat av kartläggningarna har förvaltningen startat en teknisk förstudie kring ventilationskrav i parkeringsgarage i syfte att minska energibehovet. Förstudien genomförs med luftkvalitetsmätning från SLB-analys.

Förvaltningen har under perioden bistått exploateringskontoret med utveckling av stadens energikrav i N. Djurgårdsstaden samt utformning av energiförsörjningssystem i kommande bebyggelse i Loudden. System som studerats är lågtempererad fjärrvärme, avloppsvärmeväxlare på kvartersnivå, energilagring. Undersökningar görs om att genomföra ett pilotprojekt med avloppsvärmeväxling med biogasproduktion vid Kolkajen i N. Djurgårdsstaden. Förvaltningen har genomfört en utbildning om stadens energikrav samt energifrågor i planeringen för planavdelningen på stadsbyggnadskontoret och för projektledare för stora projekt på exploateringskontoret. Förvaltningen bistår även stadsbyggnadskontoret i ett projekt med metodutveckling för energifrågor i planeringen. Familjebostäder ingår i projektet.

Förvaltningen har tagit fram ett underlag för central upphandling av hantering av stadens elcertifikat för solelproduktion samt lagring av öppen data för visualisering av solelproduktionen på stadens solkarta.

Förvaltningen har beräknat klimateffekten av beviljade klimatomiljardsprojekt för perioden 2016-2017 och avrapporterat resultatet till stadsledningskontoret. Förvaltningen har analyserat möjliga åtgärder för att minska växthusgasutsläppen till 1,8 ton CO₂e/inv. under perioden 2020-2023 som underlag till stadsledningskontorets arbete med att revidera stadens klimatstrategi.

I samverkan med Sweden Green Building Council (SGBC) har förvaltningen utarbetat ett program för konferensen Building Sustainability 2018 samt påbörjat marknadsföringen av konferensen. Inom Klimatpakten har förvaltningen anordnat ett frukostseminarium om mat, möten och event i samverkan med butikskedjan Paradiset där 30 ex. av kokboken *Det smarta köket* delades ut samt en innovationsworkshop om att minska mängden plast i avfallet och öka graden av plaståtervinning i samverkan med Stockholm Exergi. Inom Klimatkommunerna (KK) har förvaltningen deltagit med talare och i workshop (arrangerad av KK och SKL) kring hur Klimatkommunerna ska kunna påverka EU:s regelverk i större utsträckning. Förvaltningen har även deltagit i en workshop om upphandlingskrav för plast och transporter som arrangerats av KK.

Tre priser för månadens klimatsmarta exempel (Pingvinpriset) har delats ut. Förvaltningen har deltagit i utformningen av nya Stockholm växer på stadens hemsida. Kommunikationen via sociala medier (Klimatsmarta stockholmare) har vidareutvecklats med ökat antal följare och ökad interaktion (kommentarer, delningar m.m.). Kampanjen *Vintertrampet* där 60 stockholmare har provat att cykla under tre vintermånader har avslutats. 57 deltagare genomförde utmaningen och cyklade tillsammans 2900 mil. 75 procent av deltagarna uppger att de kommer cykla i lika stor omfattning eller ännu mer nästa vinter varav två var tidigare bilister.

Fem BRF:er har fått platsbesök med energi- och klimatrådgivning (EKR). Det låga antalet beror på personalomsättning. Fr.o.m. april kommer verksamheten att återgå till normal omfattning. 87 stockholmare har fått mejl-och telefonrådgivning. Ett solenergiseminarium har planerats för genomförande i maj och en kampanj för att pumpa däcken för att spara bränsle har lanserats i sociala medier i samband med byte till sommardäck. Inom Energimyndighetens program för energi- och klimatcoachning har 28 småföretagares fått råd efter att deras energianvändning analyserats. Coachningen av småföretag sker i Stockholm, Sundbyberg, Solna, Sollentuna och Järfälla. Ett tjugotal BRF:er har anmält intresse för att delta som piloter i projektet Målstyrd energiförvaltning. I ett första steg görs energikartläggning och därefter tecknas avtal om energioptimering med energitjänsteföretag. Elva BRF:er har börjat processen med energikartläggningar varav två har påbörjat upphandling av energi-tjänsteföretag.

Planeringen för sommararbete för tolv skolungdomar har påbörjats. Sommararbetena kommer att genomföras inom energi- och klimatrådgivningen, programmet för energi- och klimatcoachning till mindre företag och klimatsmarta stockholmare.

Efter årsskiftet har projektet GrowSmarter gått in i en ny fas där de implementerade smarta lösningarna ska utvärderas och demonstreras i syfte att öka marknadens efterfrågan på miljötekniska lösningar inom staden och internationellt.

De tre första husen i Valla som ägs av Stockholms hem är nu renoverade och inflyttning har skett. Mobilitetslösningarna är också på plats. Även Fastighetskontorets hus i Slakthusområdet är renoverat och en hyresgäst som ska bedriva restaurang och eventverksamhet har flyttat in. Invigning i Slakthusområdet är planerat till våren.

KTH kommer under våren utfärda intyg om att energieffektiviseringsåtgärderna är genomförda i dessa hus och de hus som är färdigrenoverade i Köln och Barcelona.

Alla partners i Stockholm, Köln och Barcelona har nu kommit igång med utvärdering och skickar de första utvärderingsrapporterna till KTH och ekonomiska rapporter till IESE

business school.

Internationella, nationella och lokala studiebesök är inplanerade under våren och projektet presenteras på många konferenser i hela världen, även via videolänk.

Nämndmål:

2.1.4 Klimatpåverkan från stockholmarnas konsumtion ska minska

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har deltagit på S:t Görans sjukhus Klimatvecka med föredrag om klimatsmart mat för personalen samt information till besökare, patienter och anställda. 250 ex. av kokboken *Det smarta köket* delades ut under veckan.

Det klimatberäkningsverktyg för byggnadsmaterial som tagits fram av IVL (Svenska miljöinstitutet) i samarbete med förvaltningen och bolag i staden testas i N. Djurgårdsstaden. Erfarenhetsutbyte sker med Göteborg som avser att starta ett pilotprojekt med klimatberäkningar för byggnadsmaterial.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Uppfylls delvis

Analys

Nämnden bedriver ett omfattande arbete för ökad användning av miljöfordon och miljöbränslen vilket bidrar till ökad hållbarhet. I den fysiska planeringen bevakas att bostäder och nya arbetsplatser planeras och lokaliseras vid goda kollektivtrafiklägen och försörjs med cykelvägar. Laddmöjligheter för laddbara fordon installeras vid nybyggnation av garage och nämnden har ett omfattande informationsarbete till bostadsrättsföreningar och andra fastighetsägare om hur man enkelt ordnar laddplatser.

Andelen laddbara fordon ökar kraftigt från en låg nivå och är den högsta i Sverige (en fördubbling av antalet elbilar och laddhybrider i nybilsförsäljningen har skett de senaste fem åren), men övriga miljöbils kategorier går tillbaka eller ligger stilla på samma nivåer som tidigare. Övriga Europa har inte visat något större intresse för etanol/E85 den enda etanolfordonsmodellen på svenska marknaden kommer snart att utgå. Andelen miljöbilar i nybilsförsäljningen har gått ner de senaste två åren. Samtidigt ökar intresset för delade fordon och nya tjänsteföretag som DriveNow, Sunfleet och Snappcar (olika typer av bildelningsföretag) har ökande medlemsantal, men även detta från låga nivåer. Det är två år tills målet ska vara uppnått och det verkar osäkert om det verkligen kommer att uppnås.

Vid halvårsskiftet införs reduktionsplikten som föreskriver att den som säljer fossila drivmedel även måste sälja en vis andel förnybara bränslen med hänsyn till miljöbränslenas reduktion av fossilt koldioxid. Samtidigt försvinner skattebefrielsen för låginblandade biodrivmedel men finns kvar för höginblandade biodrivmedel. Alla föreskrifter som hör till reduktionsplikten är inte klara ännu och det är mycket svårt, även för branschen själv, att

uppskatta effekterna av reduktionsplikten. Efterfrågan på biodrivmedel kan komma att öka men eftersom att kvoterna bara är satta fram till år 2020 vågar ingen investera i nya produktionsanläggningar för biodrivmedel. Förvaltningen tror emellertid att målen om andelen sålda förnybara drivmedel i länet bör kunna nås inom programperioden.

Förvaltningen har tillsammans med trafikkontoret påbörjat ett arbete med att kartlägga effekterna av införandet av miljözon för personbilar och lätta lastbilar. Regeringen presenterade den 23 mars att de kommer att ge kommuner möjlighet att införa miljözoner för lätta fordon från den 1 januari år 2020. Förvaltningarnas utredning utgår från regeringens föreslagna miljözonsregelverk. Ärendet kommer att redovisas för miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden under hösten 2018.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel sålda förnybara drivmedel i länet per år.	23 %				34 %	31 %	2018
Analys Indikatorn släpar efter i sin uppföljning. I om några månader kan 2017 års värde följas upp. I december 2017 blev det klart att andelen försålda biodrivmedel av totala andelen drivmedel till vägtrafiken var 23 % för år 2016. Årsmålet år 2016 nåddes inte. Intresset för biodrivmedel ökar alltjämt och förvaltningen anser att utvecklingen alltjämt är positiv.							
  Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	16				7 dygn	7 dygn	2018
Analys Antal dygn över 60 ug/m3 har fram till den 30 april 2018 varit: 6 st vid Hornsgatan, 6 st vid Sveavägen, 2 st vid S:t Eriksgatan och 16 st intill Essingeleden. Miljökvalitetsnormen för dygn får överskridas 7 gånger per år. Under vintern förekom tidvis kallt väder och stabila väderförhållanden med låga vindhastigheter. Låga vindhastigheter försvårar utvädring och omvandling av vägtrafikens avgaser. Meteorologiska variationer mellan åren påverkar halterna. Inledningsvis 2018 är halterna av kvävedioxid och antalet dygn med kvävedioxidhalter över 60 µg/m3 något lägre än samma jämfört med samma period år 2017 i innerstaden. Däremot har halterna av kvävedioxid och antalet dygn med kvävedioxidhalter över 60 µg/m3 varit högre än de senaste åren vid Essingeleden. Miljökvalitetsnormen för dygnsmedelvärde under år 2018 är redan överträdd intill Essingeleden.							
  Antal dygn över normvärdet för PM10 i luft	22				35 dygn	35 dygn	2018
Analys Antal dygn över 50 ug/m3 har fram till den 30 april 2018 varit: 21 st vid Hornsgatan, 9 st vid Sveavägen, 22 st vid S:t Eriksgatan och 20 st intill Essingeleden. Miljökvalitetsnormen för dygn får överskridas 35 gånger per år. Staden har betydligt högre uppmätta halter i år jämfört med 2017. Staden kommer förmodligen hamna strax under 35 dygn på Hornsgatan och St. Eriksgatan. Det har varit torra vägbanor under längre tid och höga halter nästa varje dag de senaste veckorna.							
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	79 %				85 %	85 %	2018
Analys Utfallet avser helår 2017 (79 % fordonsgas och 77 % E85), tankning av fordonsgas och etanol har minskat ca 4 procentenheter från året innan, vilket inte är bra. Frågan är högaktuell och fordonsansvariga har uppmanats tanka högre andel biodrivmedel. Målet kommer att nås.							
  Sålda fossila drivmedel	8,4 TWh (2016)				8,4 TWh	8,4 TWh	2018
Analys Uppföljningen av denna indikator släpar efter. Om några månader sker uppföljning av år 2017.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden och trafiknämnden utreda hur växtb eklädda bullerskydd kan användas för att minska buller i anslutning till vägar (2.2)	2018-01-01	2018-12-31
 Trafiknämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden genomföra en konsekvensanalys av elektrifiering av fordonsflotta	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

2.2.1. Tillsynen ska minska miljöpåverkan från transporter

 Uppfylls delvis

Analys

Det verkar svårt att nå målet om att minst hälften av alla nya bilar som säljs ska vara miljöbilar. Siffran var knappt 24 procent vid årsskiftet. De fordonskategorier som procentuellt sätt ökat mest är elbilar och laddhybrider. Elbilar får efter halvårsskiftet en höjd bonus i den nya bonus-malus systemet. Just nu avvaktar köparna detta och ligger lågt med nyinvesteringar. Det är mycket svårt att uppskatta och kommer att bli intressant att följa hur bonusmalus systemet verkligen påverkar fordonsinköpen.

Förvaltningen har påbörjat ett arbete med att tillsammans med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret planera för drivmedelsstationernas utveckling i Stockholm, en gemensam arbetsgrupp ledd av miljöförvaltningen ska föreslå var drivmedelsanläggningar med tillhörande bilvårdsanläggningar långsiktigt bör vara placerade.

Inom tillsynen har en genomgång av de juridiska möjligheterna att ställa krav på helt förnybart bränslen (HVO100) för tunga fordon gjorts. Bedömningen är att det, med stöd av substitutionsprincipen, är möjligt och inledande kontakter ska nu tas med Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet, (SPBI), samt åkerinäringen.

Nämndmål:

2.2.2 Nämnden har god uppföljning av trafikens miljöpåverkan

 Uppfylls helt

Analys

I Stockholm mäts luftkvaliteten kontinuerligt på Hornsgatan, Sveavägen, Folkungagatan och Sankt Eriksgatan. Mätningar fyller en viktig funktion för övervakning och jämförelse mot miljökvalitetsnormer och miljömål samt för utvärdering av effektiva åtgärder.

Det senaste årets låga halter av NO₂ vid stadens gatustationer kan delvis vara ett resultat av gynnsamma meteorologiska förhållanden, men den kraftiga nedgången kan inte enbart förklaras genom detta. Det är troligt att haltnedgången är en följd av infasningen av nyare fordon med lägre utsläpp av NO_x och NO₂. Uppmätt fördelning mellan olika Euroklasser för olika fordonskategorier på Hornsgatan, dels för år 2009 dels för år 2017 visar tydligt på en infasning av renare fordon i staden, t.ex. hade de flesta bussar som körde på Hornsgatan år 2009 Euroklassning 1 medan de åtta år senare istället hade utsläppsklass Euro 6. Fullständig rapport väntas bli klar innan sommaren.

Nämndmål:

2.2.3 Minst hälften av alla nya bilar som säljs är miljöbilar

◆ Uppfylls delvis

Analys

Vid årsskiftet 2017/2018 var andelen miljöbilar (enligt stadens definition antagen av fullmäktige) 23,6 procent. Framförallt är det laddhybriderna som ökar i andel. Det är, trots det, en bra bit från målet. Andelen miljöbilar i nybilsförsäljningen har gått ner under både 2016 och 2017 från en nivå om 24 procent år 2015. Andelen E85 bilar i nybilsförsäljningen är nu mycket låg och den enda leverantör som har en ny personbilsmodell på E85 till försäljning har meddelat att de slutar med etanolmodellen (VW Golf etanol) under våren. Den statliga definitionen av vad som är en miljöbil (som Stockholm följer) kommer att upphöra när bonus-malus systemet införs vid halvårsskiftet 2018. Förvaltningen har i uppdrag att under år 2018 ta fram en ny miljöbilsdefinition för Stockholm som tar hänsyn till bonus-malus. I samband med detta kommer detta mål att behöva ses över. Transportstyrelsen har fått i uppdrag av regeringskansliet att komma med förslag på en ny miljöbilsdefinition. Miljöförvaltningen skickade i slutet av februari in en promemoria med förvaltningens synpunkter och förslag gällande en ny miljöbilsdefinition till utredaren på transportstyrelsen.

Nämndmål:

2.2.4 Minst var tionde lastbil som säljs är en miljölastbil

■ Uppfylls inte

Analys

2,5 procent av nyregistrerade tunga fordon var miljöbilsklassade vid utgången av år 2016. Statistik för år 2017 finns sammanställda först senare under år 2018. I Stockholm säljs ca 400 nya lastbilar varje år.

Arbetet med att få till stånd fler platser för drivmedelsstationer för tunga fordon fortgår. Det tar emellertid lång tid från att lämpliga platser identifierats till de blir klara för etablering och tills ny drivmedelsstation finns på plats. Vidare bistår miljöförvaltningen med råd och kunskap i samband med upphandling av transporttjänster, vilket ska öka efterfrågan på transporttjänster med miljölastbilar och förnybara drivmedel. I regeringens miljözons-regleringar finns tyvärr inte ED95 (etanol för tunga fordon) med som möjligt miljöfordon i en kommande miljözon 3, vilken kan komma att minska intresset för ED95 lastbilar framgent, vilket vore mycket olyckligt.

Introduktionen av nya lastbilar som uppfyller definitionen miljölastbilar går långsammare än planerat. Det finns emellertid en stor andel traditionella dieslbilar som går på 100 procent förnybara drivmedel (biodiesel och HVO, "Hydrerade Vegetabiliska Oljor"). Dessa fordon kör på förnybara drivmedel så transporten är att betrakta som en miljöanpassad transport även om fordonet inte är en miljölastbil. Det framgår inte av statistiken hur många dessa lastbilar är men förvaltningen uppskattar att det rör sig om ett väsentligt ökande antal varje år.

Förvaltningen tror att det kan bli svårt att nå målet.

Nämndmål:

2.2.5 Stadens egen fordonsflotta består av miljöfordon

● Uppfylls helt

Analys

Stockholms stad fick för fjärde året i rad utmärkelsen Sveriges Bästa Miljöbilskommun 2017. Halvåret 2017 hade Stockholms stad gemensamt en fordonsflotta med 877 fordon. Av dessa var 3 % specialfordon. Övriga fordon var till 98 % miljöbilsklassade enligt stadens definition vid inköpstillfället. Alla nyinköpta fordon under första halvåret 2017 var miljöbilsklassade. Av totala flottan med fordon utgjorde 15 procent elbilar, 43 procent biogasfordon, 13 procent etanolbilar och 8 procent laddhybrider, snåla fossilbilar (hybrider, diesel och bensinbilar) sammanlagt 20 procent. Etanolbilarna tankade E85 till 75 procent och biogasbilarna tankade gas till 82 procent. Sammanställningen för helår pågår och antalet eldrivna fordon har ökar ytterligare och andelen snåla fossilbilar har minskat.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har bidragit till inrättandet av nya reservat i Årtaskogen och Årstaholmar (inrättad) samt Rågsved (förslag) samt Hagsåtraskogen (pågår). Arbetet med ett naturreservat i Kyrkhamn har avvaktat den nya biobränsleeldade pannan som ska lokaliseras till Lövsta. Förvaltningen har därtill arbetat vidare med stadsdelarna för att bättre tillgängliggöra naturreservaten. Förvaltningen deltar i samordningsgruppen för ett grönare Stockholm och har under perioden bidragit till att förstärkningsåtgärder planeras genomföras i enlighet med uppdrag inom ramen för Grönare Stockholm. Förvaltningen tar, i samråd med trafikkontoret, fram förslag på platser för förstärkning och håller ihop ansökningar från statliga anslag för att stärka de ekonomiska resurser som finns avsatta på TK.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel badplatser med bra badvattenkvalitet.				82 %	89 %	89 %	2018
  Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för ekologisk status Analys: Siffran är något osäker då klassificeringen av Igelbäcken ännu inte finns tillgänglig i VISS.	26 %			26 %	35 %	35 %	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
  Exploateringsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden undersöka innovativa metoder för biologisk sanering exempelvis för framtida sanering av förorenade markområden som utreds som naturreservat.	2018-01-01	2018-12-31
  Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden under året inrätta naturreservat i Rågsveds friområde, Årstaskogen och Årsta holmar samt ta fram tillräckliga underlag i syfte att möjliggöra beslut avseende naturreservat i Kyrkhamn och Hagsåtraskogen.	2018-01-01	2018-12-31
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska som projektägare i Digital Demo Stockholm fungera som kravställare, leda och utvärdera projekt för att mäta vattenkvalitet för identifiering av föroreningar och effektivt följa god vattenstatus (iWater).	2018-01-01	2018-12-31
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden, arbeta med att tillgängliggöra naturreservaten för stockholmarna samt hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

2.3.1 Tillsynen ska verka för att stadens mark- och vattenanvändning är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Hälsoskyddsavdelningen fortsätter arbetet med att stadens båtclubbar ska fasa ut giftiga båtbottnfärger i Mälaren och minska användningen av biocidfärger i Östersjön. Stöd till båtclubbarna i form av mätning av båtskrov med avseende på förekomst av giftiga metaller från biocidfärger fortsätter under våren 2018, men utförs under hösten endast om medel från centrala medelsreserven beviljas för detta. Även medel för markundersökningar av båtuppläggningsplatser ska sökas ur centrala medelsreserven.

Eftersom tillsynsaktiviteter bedöms mycket viktiga för att vattendragen ska uppgå god status ska förvaltningen genomföra en tillsynsutredning i syfte att identifiera de viktigaste områdena/verksamheterna att bedriva tillsyn över. Påverkan på vattenkvaliteten har även utgjort en central fråga i ett antal tillsynsärenden som hanteras som t.ex. rening av vatten från koppartak. En annan aktuell fråga som behandlas är spridning av mikroplaster från konstgräsplaner.

Nämndmål

2.3.2 En långsiktig miljöövervakning ger god uppföljning av att stadens mark- och vattenanvändning är hållbar samt ger underlag för tillsyn, fysisk planering och exploatering samt åtgärdsarbete

 Uppfylls helt

Analys

Arbetet med framtagande av fler klimatindikatorer för nederbörd pågår, med särskild inriktning på extrema väderhändelser. Nya klimatindikatorer för snödjup, antal dagar med snötäcke samt förekomst av is på Mälaren har tagits fram och publicerats på Miljöbarometern.

Nämnden har, enligt sitt reglemente, ansvar för samordning av stadens vattenövervakning. Syftet med övervakningen är att den ska utgöra underlag för framtagandet av lokala åtgärdsprogram för alla stadens vattenförekomster, klassificering av status samt utvärdering och uppföljning av genomförda åtgärder och ge underlag för stadens planarbete. Detta arbete har blivit än mer angeläget efter Weserdomen (C-461/13), där EU-domstolen förtydligade att det behöver ställa större krav på verksamheternas miljökonsekvensbeskrivningar och den underliggande miljöövervakningen på kvalitetsfaktornivå i vattenförekomsterna.

Den löpande miljögiftsövervakningen i fisk och vatten fortlöper i samma storleksordning som 2017, med ordinarie övervakning i sex vattenförekomster och screening i nio vattenförekomster. Förutom detta planerar avdelningen för miljöanalys att genomföra kompletterande undersökningar av miljögifter i sediment i Riddarfjärden, Årstaviken och Flaten.

Övervakning av de kvalitetsfaktorer som ingår i bedömning av ekologisk status enligt vattendirektivet utförs i ett urval av stadens sjöar och vattendrag. Under 2018 planeras undersökningar av växtplankton och kiselalger i ett urval sjöar och vattendrag i samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB. Dessutom planeras provfiske i Magelungen, Laduviken och Långsjön.

Inom området biologisk mångfald har aktiviteter utförts enligt det miljöövervakningsprogram som antogs av MHN i augusti 2017 och tidplanen beräknas hållas. En uppdatering av stadens ekdatabas, inkl. förslag till förstärkningsåtgärder för ekmiljöer, är utförd och presenterades för nämnden den 10 april. Det s k FEM-projektet, förstudien om metoder för datainsamling inom staden gällande naturmarksskötsel och ekologiska förstärkningsåtgärder, färdigställs våren 2018. En prototyp till prioriteringsstöd för naturmarksskötsel i Skärholmen har tagits fram i projektet och utvecklas vidare under 2018. Groddjursinventering har inletts och inventering av fladdermöss i samarbete med Södertörnsekologerna fortsätter under 2018. Uppdatering av habitatnätverk för olika artgrupper förbereds inför hösten 2018.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel vattenförekomster som följer miljö-kvalitetsnormerna för kemisk status.	13 %			13 %	40 %		2018

Nämndmål:

2.3.3 Miljökvalitetsnormerna för omgivningsbuller ska uppfyllas

● Uppfylls helt

Analys

Ett nytt åtgärdsprogram för omgivningsbuller håller på att beredas och avses föreligga KF för beslut under tidig höst. I samband med detta avses en samlad redovisning över vidtagna åtgärder från nuvarande Åtgärdsprogram att sammanställas och redovisas.

Nämndmål:

2.3.4 Bidra till att stadens vattenområden uppnår god ekologisk och kemisk vattenstatus

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen ansvarar för samordning, planering och projektledning för framtagande av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Arbetet sker i nära samarbete med framförallt Stockholm Vatten AB, andra fackförvaltningar, stadsdelar, grannkommuner samt etablerade vattensamverkansorgan.

Under året planerar miljöförvaltningen att färdigställa och ta upp lokala åtgärdsprogram för Bällstaån, Brunnsviken, Räcksta träsk, Judarn, Kyrksjön, Magelungen, Drevviken, Forsån och Ulvsundasjön i Styrgrupp för god vattenstatus inför politiskt beslut i respektive nämnd. De lokala åtgärdsprogrammen för Brunnsviken och Bällstaån har i stort sett varit färdiga för politisk behandling sedan mitten av 2017, men arbetet har fördröjts framförallt på grund utdragna diskussioner om ansvar och kostnadsfördelning i frågan om dagvattenhantering. Detta förväntas dock lösas under året så att beslut kan tas innan årsskiftet.

Miljöförvaltningen fortsätter, i samverkan med övriga berörda, att ta fram lokala åtgärdsprogram för fem vattenförekomster samt planerar att genomföra ett antal viktiga projekt av strategisk betydelse för arbetet med lokala åtgärdsprogram; recipientspecifika riktvärden, undersökningar av PFAS, mikroplaster samt förekomst av miljögifter i sediment. Vidare deltar miljöförvaltningen i flera viktiga projekt. Däribland Drizzle, iWater, LIFE IP Rich Waters samt anonyma källor. Dessa utvecklas under separata rubriker nedan.

Allt eftersom de lokala åtgärdsprogrammen blir beslutade kommer miljöförvaltningen att driva arbetet med förvaltning av åtgärdsprogrammen. Även om det främst är Stockholm Vatten och Avfall AB, trafikkontoret, exploateringskontoret och stadsdelsförvaltningarna som pekas ut som huvudsakliga utförare kommer miljöförvaltningen att ha en drivande och stödjande roll även i åtgärdsgenomförandet. Förvaltningen driver och stödjer arbetet för att nå god vattenstatus genom expertstöd för tolkning och implementering av miljökvalitetsnormerna i stadsbyggnadsprocessen, vid tillsyn samt vid genomförande av åtgärder. Detta ansvar kommer att öka allt eftersom de lokala åtgärdsprogrammen antas.

Det krävs att stadens samtliga fackförvaltningar och bolag aktivt börjar arbeta med att

införliva dagvattenstrategin, de vägledningar som har tagits fram samt åtgärds måttet i den löpande verksamheten för att utsläppen av förorenat dagvatten ska minska i sådan grad att god status kan uppnås. En långsiktigt hållbar dagvattenhantering behöver bli en naturlig del av stadsbyggnadsprocessen och finnas med från början till slut. De åtgärder som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen måste vidtas och tillsynen över utsläpp till vatten måste stärkas. På detta sätt kan staden troligtvis nå miljö kvalitetsnormerna avseende näringsämnen och hydromorfologi till 2027. Att nå kemisk status kommer att vara en betydligt större utmaning då många av de prioriterade ämnena sprids diffust och är svåra att rena bort.

Resurser behövs hos främst exploateringskontoret, trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna samt Stockholm Vatten för att söka medel och genomföra de fysiska åtgärder som tas fram inom ramen för de lokala åtgärdsprogrammen.

Miljöförvaltningen deltar i ett antal vattenrelaterade projekt tillsammans med universitet och andra aktörer;

- DDS-projektet iWater

Stockholms stad genom miljöförvaltningen har sedan 2016 deltagit i Digital Demo-projektet iWater Phase I (Tillgång till rent vatten).

Digital Demo Stockholm (DDS) innebär en unik samverkan mellan offentlig sektor i Stockholm, näringsliv och akademi. DDS avser bygga långsiktiga strukturer för samverkan i regionen, ska stärka Stockholms konkurrenskraft och stödja regionens framtidsvisioner samt visa att den digitala tekniken kan generera attraktiva lösningar för att stödja behoven i ett samhälle och dess invånare.

Ett av DDS fokusområden är Tillgång till rent vatten. Fokusområdet består av tre delprojekt:

- iWater - Vattenövervakning till och i Mälaren för att identifiera kemiska ämnen som påverkar vattenkvaliteten
- Övervakning av tryck vattenledningar för att identifiera patogener
- Övervakning i avloppssystemet för att identifiera utsläpp från industrier m.fl.

Gemensamt för alla tre delprojekt är utveckling och komplettering av existerande mätmetoder, t ex laboriemätningar, med nya små sensorer med lång livslängd och andra informationskällor som är anslutna via mobilnät, samt molnbaserad datahantering och visualisering i alla nätverksansluten enhet. Miljöförvaltningen deltar i den första av de tre.

Fokus i iWater Phase I är att utveckla ett nätverk för vattenövervakning, placera ut sensorer och genom realtidssystem identifiera kemiska ämnen och patogener i hela livscykeln för stadens vattenförsörjning. Projektet kommer att genomföras i Stockholm, från upptagningsområde och genom Mälaren till slutanvändaren, och tillbaka till sjön genom avloppssystemet.

I samband med att projektet fortskrider har Miljöförvaltningen i samverkan med Ericsson, Stockholms Universitet, Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm Vatten och Avfall AB, Linköpings Universitet samt Telia ansökt om medel från Vinnova att utveckla projektet i det som kallas för iWater Phase II.

Målet med iWater Phase II är att vidareutveckla Phase I genom att utveckla och installera ett system för övervakning av vattenkvaliteten i staden - från vattentäkt, via distributionsnätet och

tillbaka till recipienten genom dagvattennätet. Sensorer skickar, via mobilnätet, data till en IoT-plattform där data analyseras för att hitta förändringar i vattnets kvalitet, i huvudsak orsakade av kemikalier och bakterier. Projektets syfte är att dels utveckla tillämpbara övervakningssystem för vattenkvalitet och dels att utforska kommunikationsteknologier inom Sakernas Internet (Internet of Things).

Projektet förväntar att kunna leverera ett heltäckande IoT-baserat system för övervakning av vattenkvalitet i pilotskala. Systemet ska vara molnbaserat med avancerade analysfunktionaliteter för att skapa ett varningssystem för staden och stadens vattenbolag. Projektet förväntar även att kunna resultera i publicerade vetenskapliga artiklar.

Sensorer kommer att placeras i distributions- och dagvattennät, varefter utveckling av avancerade algoritmer för analysfunktionaliteten kommer att påbörjas. Olika sensorlösningar kommer att utvärderas samt nya teknologier mobil datakommunikation kommer att prövas. Projektet kommer även att undersöka hur övervakning av vattenkvalitet kan integreras i stadens olika beslutsprocesser samt, i samband med utvecklingen av analysfunktionaliteten, genomföra viss forskning kring spridning av föroreningar i vattentäkter.

- Anonyma källor

Forskningsprojektet Anonyma källor leds av LTU, Luleå tekniska universitet och är finansierat av Formas. Projektets syfte är att öka kunskapen om olika källors bidrag av organiska och oorganiska ämnen till dagvattnet samt att identifiera risker för miljön utifrån olika ämnens sammansättning. Målet är att forskningen ska förbättra beslutsunderlag vid val av åtgärder och reningstekniker för att minska spridningen av miljöstörande ämnen till dagvattnet.

- Vinnova-projektet Drizzle

Drizzle är ett kompetenscentrum för dagvatten som leds av LTU, Luleå Tekniska Universitet, och som beviljats medel av Vinnova, under åren 2017-2022. I ett kompetenscentrum bedriver universitet, högskolor, forskningsinstitut, företag och offentliga aktörer i nära samarbete forskning i världsklass inom områden som är viktiga för Sveriges konkurrenskraft. Stadens åtagande i Drizzle är bland annat att ta fram det lokala åtgärdsprogrammet för Riddarfjärden som ett "case" inom ramen för forskningsprojektet, där partners inom kompetenscentret har ett konkret projekt att samarbeta inom. De potentiella åtgärdsplatser som tas fram under 2018 kommer att beforskas inom Drizzle. Målet med kompetenscentret är att på lång sikt bidra till att ta fram nya metoder och teknologier som kan ersätta existerande dagvattensystem med nya mer hållbara sådana. Parallellt med detta, och på kortare sikt, kommer nya kompletterande lösningar för att förbättra existerande dagvattensystem att tas fram. Inom ramen för kompetenscentret anställs en kommundoktorand på miljöförvaltningen.

- Life IP Rich Waters

Miljöförvaltningen deltar främst i två delprojekt. I delprojekt C18 är syftet att lära sig mer om miljögifter, deras källor och spridningsvägar för att kunna förbättra åtgärdsförslagen. Inom C20 planerar Miljöförvaltningen tillsammans med Idrottsförvaltningen att anlägga en

båtbottentvätt i Mälaren och i kusten för att minska belastningen av bland annat koppar till våra vattenförekomster.

- Handlingsplan för mikroplast

I arbetet med att ta fram en handlingsplan för mikroplast träffas en arbetsgrupp, med deltagare från berörda nämnder och styrelser, regelbundet för att diskutera underlag, utformning, målkonflikter osv. IVL Svenska miljöinstitutet har fått i uppdrag att identifiera och kvantifiera källor och spridningsvägar i staden. De har tidigare gjort motsvarande studie på nationell nivå åt Naturvårdsverket. Ytterligare en konsultfirma, ÅF Infrastructure, har fått i uppdrag att göra en omvärldsbevakning och kunskapssammanställning. Utifrån resultaten i konsultrapporterna kommer arbetsgruppen gemensamt arbeta fram förslag till åtgärder för minskad spridning av mikroplast till vattenmiljön i Stockholm. Handlingsplanen kommer att förankras med en referensgrupp med representanter från stora delar av staden, grannkommuner, vattenverk, universitet etc. under hösten 2018 och handlingsplanen beräknas vara klar för politisk beredning under våren 2019.

Nämndmål:

2.3.5 Aktivt bistå i samordning av grönstrukturfrågor, planering och utredning av nya naturreservat samt uppmärksamma ekosystemtjänster i staden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen deltar aktivt i samordningsgruppen för ett Grönare Stockholm. Förvaltningen leder arbetet för att samlat gå in med en ansökan om medel för grönare städer som Boverket förmedlar. Här avses förstärkningsåtgärder i den ekologiska infrastrukturen i Stockholm att prioriteras i ansökan och helt eller till del motfinansieras av de 30 mkr som finns avsatta för åtgärder inom ramen för Grönare Stockholm.

Förvaltningen bidrar aktivt i pågående planering för nya reservat i staden och bistår bland annat med ekologisk kompetens och erfarenheter från tillsynsarbetet i befintliga reservat.

Förvaltningen avser erbjuda frukostseminarier för centrala förvaltningar för att höja kompetensen om ekosystemtjänster (EST) hos medarbetare i de centrala förvaltningarna. Därutöver står förvaltningen till förfogande att i enskilda projekt utbilda samt initiera arbetet med EST, vilket hittills i år har skett i två projekt.

Förvaltningen deltar också i flera SMHI-ledda FoU-projekt om grön infrastruktur och klimatanpassning, med fokus på skyfallshantering och värmeböljor. Projekten innebär kunskapsutveckling, omvärldsbevakning samt framtagande av fler klimatindikatorer.

Genom FEM-projektet (Förstudie effektivare miljöövervakning av stadens natur), som drivs av förvaltningen, pågår ett samarbete mellan berörda kontor om prioriteringsstöd för naturvård samt metoder för datainsamling gällande naturmarksskötsel och ekologiska förstärkningsåtgärder.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn över verksamheters hantering av avfall. Förvaltningen granskar hanteringen av farligt avfall, hushållsavfall och avfall som ska hanteras inom ramen för producentansvaret, t.ex. elektroniskt avfall och förpackningsavfall. Förvaltningen arbetar såväl förebyggande genom informationsinsatser och som genom tillsyn över att verksamheter hanterar sitt avfall enligt gällande avfallslagstiftning. Enligt avfallshierarkin ska avfall i första hand minimeras och därefter i fallande ordning återanvändas, återvinnas, förbrännas eller deponeras.

Nämndmål

2.4.1 Tillsynen ska aktivt bidra till att avfallshierarkin följs så att avfall hanteras på ett resurseffektivt sätt

● Uppfylls helt

Analys

Under året utförs riktad tillsyn på restauranger som inte har matavfallsinsamling. Syftet är att fler restauranger ska sortera ut sitt matavfall och lämna till biogasproduktion. Vid tillsynen granskas även fettavskiljningshanteringen och sortering av förpackningar. På grund av personaltapp under året kommer inte alla planerade inspektioner att hinna utföras. 25 av de planerade inspektionerna bedöms i nuläget inte hinnas med.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden bedriver ett kraftfullt arbete på kemikalieområdet. En mångfald av insatser utförs under året såväl inom tillsynen som inom kemikaliecentrums vägledande verksamhet. Bedömningen av måluppfyllelsen bygger på det arbete som utförts inom förvaltningen snarare än miljötillståndet som sådant.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antalet kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen och som används i stadens verksamheter	124	Fastställs 2018	År

Indikatorn uppnås delvis.

Värdet för 2017 blev 138 stycken. Utifrån detta fastställdes ett målvärde för 2018 på 124 (minskning med 10 procent). Eftersom inte alla verksamheter har lagt in sina produkter i Chemsoft fattas det antagligen ett antal produkter i 2017 års siffra. När dessa läggs in kommer siffran att öka, vilket (synbart) kommer att motverka minskningen som sker när produkter fasas ut. En grov uppskattning är att ökningen till följd av fortsatt registrering av produkter och minskningen till följd av utfasning under året kommer att vara ungefär lika stora.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med idrottsnämnden ta fram en finansieringsmodell och verka för etablerandet av en båtbottnentvätt i syfte att minska miljögifter i Stockholms vatten. Exploateringsnämnden ska bistå nämnderna avseende lokaliseringsfrågor	2018-01-01	2018-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utöka arbetet med att undersöka vilka källor som lokalt orsakar spridning av mikroplaster och i samarbete med berörda nämnder ta fram en handlingsplan med prioriterade åtgärdsförslag för att minska spridningen av mikroplaster	2018-01-01	2018-12-31
 Utbildningsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ska under året utreda hur man kan samverka för att utveckla arbetet med lärande för hållbar utveckling i stadens skolor	2018-01-01	2018-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden revidera riktlinjerna för måltider i stadens skolor med syfte att öka andel ekologisk mat och minska klimatpåverkan	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

2.5.1 Tillsynen ska medverka till att exponeringen för farliga kemikalier minskar

 Uppfylls helt

Analys

Inom ramen för det s.k. storstadssamarbetet genomförs tillsynsaktiviteter kring kemiska produkter och miljögifter i varor. Tillsynsbesök och varuinköp inom det första av årets tillsynsprojekt, (skidvallor), har genomförts. Årets tillsynsprojekt har temat fluorerade ämnen och tre olika projekt är planerade.

Tillsynsaktiviteter, främst krav på och kontroll av sanering, i syfte att minska risken för exponering av PCB och kvicksilver bedrivs kontinuerligt. Hittills under året har åtta ärenden avseende sanering av PCB hanterats samtidigt som några ärenden i syfte att klarlägga PCB-status pågår. Nio ärenden avseende kvicksilversanering hos tandvårdskliniker har hanterats.

I den riktade tillsynen mot skolor och förskolor arbetar miljöförvaltningen systematisk med information och att följa upp verksamheternas arbete med att minska barns exponering för farliga kemikalier.

Nämndmål

2.5.2 Aktivt bidra till genomförande av Stockholm stads kemikalieplan 2014 – 2019 Uppfylls helt**Analys**

Kemikaliecentrum ger stadens verksamheter vägledning för genomförandet av sina respektive ansvar enligt kemikalieplanen. Bland aktiviteter som kommer att genomföras kan nämnas en genomgång av hur städavtal utformas och följs upp, fortsatt implementering och utveckling av kemikalieregisterverktyget Chemsoft samt en uppföljande studie av damm på förskolor.

Genom kommunikationsinsatser riktade till såväl näringsliv som konsumenter arbetar kemikaliecentrum också med att uppmuntra andra aktörer att bidra till arbetet för ett giftfritt Stockholm. Under början av 2018 avslutas kampanjen Kemikaliesmart hem med utställning och filmer som kommer att visas runt om i staden. Seminarieserierna Forum för kemikaliesmart byggande respektive handel fortsätter också.

Arbetet med att ta fram en ny kemikalieplan för perioden efter 2020 påbörjas med dels en intervju- och enkätstudie bland berörda nyckelpersoner, dels en beräkning av miljönyttan med kemikaliekrav som ställts.

Framtagandet av ny kemikalieplan och kommunikationsinsatserna som beskrivs ovan sker inom ramen för NonHazCity, ett EU-projekt där 17 partners är aktiva i 10 städer kring Östersjön och genomför liknande aktiviteter och tar fram egna kemikalieplaner. En del i projektet som nu avslutats har handlat om att analysera dag- och avloppsvatten och slam i de deltagande städerna. Analysresultaten visar att de analyserade ämnena finns i alla städer och i alla typer av prover. Stockholm har även analyserat material och varor som används i våra förskolor. Resultaten visar att gamla leksaker, vilmadrasser och andra varor ofta innehåller för höga halter av ämnen som idag bedöms skadliga och är reglerade, medan halterna i nya varor och material sällan överskrider gränsvärden för begränsade ämnen. För att få en bättre bild av betydelsen av olika källor till skadliga ämnen som hittas i avlopps- och dagvattnet har även substansflödesanalyser utförts.

Under 2018 har fyra rapporter blivit klara, som alla handlar om analysresultaten och källkartläggningen. Under 2018 ska ytterligare 7 rapporter bli klara: 1) sammanställning av genomförda aktiviteter riktade till kommunernas egna verksamheter, 2) sammanställning som visar huruvida aktiviteterna lett till minskade utsläpp 3) beskrivning av hur stor potentialen är för att minska skadliga ämnen i företagens verksamheter, 4) sammanställning av vilka hinder och möjligheter företag har för att substituera bort skadliga ämnen, 5) dokumentation av genomförda kampanjer riktade till invånare som genomförts i respektive stad, 6) rapport om analyser av miljögifter i damm som provtagits hemma hos 5 kändisfamiljer i Stockholm 7) rapport som beskriver möjligheter/hinder/potential för att invånare ska kunna minska mängden skadliga ämnen som används och kan påverka människa och miljö.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedriver tillsyn inom flera olika områden för att verka för en sund inomhusmiljö när det gäller problem med bl.a. buller, ventilation och fukt och mögel. Tillsynen syftar till att vara såväl förebyggande som korrigerande. Riktad tillsyn på skolor och förskolor bedrivs kontinuerligt på alla verksamheter i staden. Förvaltningen arbetar även för att samtliga flerbostadsfastigheter, skolor och förskolor ska vara radonmätta och innehålla riktvärdet 200 Bq/m³ luft. Riktad tillsyn mot bostäder i flerbostadshus belägna i socioekonomiskt utsatta stadsdelar bedrivs i syfte att undanröja risker för människors hälsa i inomhusmiljön. Förvaltningen kontrollerar även inomhusmiljön i migrationsboenden, äldreboenden, vandrarhem m.m. I de sistnämnda verksamheterna sker tillsynen inte årligen utan dessa anläggningar besöks med viss regelbundenhet i projektform olika år. Förvaltningen handlägger årligen ca 600 klagomål på störningar i inomhusmiljön.

Nämndmål

2.6.1 Tillsynen ska säkerställa att inomhusmiljön i flerbostadsfastigheter, skolor och förskolor inte ska medföra olägenhet för människors hälsa

● Uppfylls helt

Analys

Radon – flerbostadshus

Årsmålet är att 80 % av flerbostadsfastigheterna ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m³ luft. Hittills har detta uppnåtts för 71 % av flerbostadsfastigheterna. Årets mål beräknas nås.

Årsmålet är att 90 % av de kommunala bostadsbolagens flerbostadsfastigheter ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m³ luft. Hittills har detta uppnåtts för 86 % av de kommunala flerbostadsfastigheterna. Årets mål beräknas nås.

3 619 användare har använt e-tjänster för radon.

Radon- förskola/skola

88 % (årsmålet är 90 %) av förskolorna och skolorna har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m³ luft. Årets mål beräknas nås.

		Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m3 luft.	86 %			86 %	90 %		2018
	Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m3 luft i %.	71 %			69 %	75 %		2018
	Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m3 luft.	88 %			87 %	90 %		2018

Tillsyn skolor och förskolor

Förvaltningen genomför den riktade tillsynen enligt plan, vilket bl.a. innefattar en fortsättning av projekt buller som innebär kontroll av att buller från fasta installationer (fläktar, kyl och frys mm) inte överskrider Folkhälsomyndighetens riktvärden för buller inomhus. Den ordinarie riktade tillsynen innefattar bl.a. kontroll av bullernivåer, ventilation och hygienrutiner. Under året utförs ett särskilt projekt som syftar till att kontrollera rökning på skolgårdar. På grund av personalbortfall jämfört med plan har tiden för arbete med uppföljningsärenden justerats ned.

Riktad bostadstillsyn

Miljöförvaltningen bedriver riktad bostadstillsyn i socioekonomiskt utsatta stadsdelar. Syftet är att kunna upptäcka övergripande brister och undanröja eventuella olägenheter på ett bredare och mer strukturerat sätt än vad som är möjligt vid handläggning av enskilda klagomål. Målsättningen med tillsynsmetoden är att bidra till mer hållbara bostadsområden med särskilt fokus på socioekonomiskt utsatta områden. Under 2018 har urvalet av fastighetsägare för bostadstillsynen baserats på att de har fastigheter som ligger inom stadsdelarna Skärholmen och Rinkeby-Kista.

Under första kvartalet 2018 har nio ärenden initierats och under samma period har fem inspektioner utförts. Vid varje inspektionstillfälle inspekteras ett flertal bostäder i fastigheten. Majoriteten av de under 2018 påbörjade tillsynsärendena kommer att kräva fortsatt handläggning under året eftersom konstaterade brister måste följas upp. I de ärenden som startades under 2016 och 2017 pågår fortsatt handläggning, och totalt finns 31 pågående ärenden. Inga ärenden har kunnat avslutas eftersom det i samtliga ärenden där inspektion har

utförts har noterats anmärkningar och bedömts föreligga risk för olägenhet. Anmärkningarna berör främst ventilation, fukt, inomhustemperatur och brister i funktionen för felanmälan.

Handläggning av klagomål på störningar i bostäder

Under det första kvartalet 2018 har 187 klagomålsärenden initierats vilket är en kraftig ökning jämfört med samma period förra året (128 st) och den högsta noteringen av inkommande klagomål sedan 2009. Ökningen jämfört med förra året är huvudsakligen en direkt följd av de låga temperaturerna utomhus under andra halvan av februari och hela mars. Majoriteten av de inkomna klagomålen utgjordes av klagomål på låg inomhustemperatur och drag.

		Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	100 %			95 %	95 %		Tertial

Riktad tillsyn fastighetsägares egenkontroll

Förvaltningen bedriver riktad tillsyn i fråga om flerbostadsfastighetsägares egenkontroll. Vid tillsynsbesöket har förvaltningen en dialog med fastighetsägaren om hur de sköter sitt bostadsbestånd med avseende på underhåll, ventilation, temperatur i varmvattencentral m.m. i syfte att förebygga missförhållanden i bostäder. På grund av personalbortfall bedöms i nuläget att inte alla planerade inspektioner för året kommer att hinnas med. Antal inspektioner minskas med ca 25 st.

Tillsyn av vandrarhem

Under 2018 skulle ca 20 vandrarhem ha inspekterats med avseende på inomhusmiljön innefattande granskning av bl.a. ventilation, rutiner för städning/hygien och risk för legionella. På grund av personalbortfall kommer tillsynen inte att hinnas med.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har under flera år haft en hög prioritering av effektivitet och översyn av kostnader och intäkter, för att få mycket verksamhet ut av sina resurser. Lösningar söks därför som bidrar till ökad kostnadseffektivitet. Nämnden har också betydelse för stadens totala ekonomi i stort, särskilt genom stödet till stadens energieffektivisering.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

● Uppfylls helt

Förvaltningen ingår i ett kompetenscentrum för dagvatten som leds av Luleå Tekniska Universitet. I kompetenscentret samarbetar forskningsinstitutioner med näringsliv och kommuner i syfte att utveckla innovativa lösningar för hantering av dagvatten i urbana miljöer. Inom ramen för kompetenscentret har förvaltningen anställt en kommundoktorand med inriktning på karaktärisering och kvantifiering av mikroplast i dagvatten.

Miljöförvaltningen deltar också flera nätverk både nationellt och internationellt för att i olika sammanhang öka stadens påverkansmöjligheter i relevanta policyfrågor samt för att dela med sig av, och ta del av, goda exempel inom olika områden. Miljöförvaltningen har bland annat ett nära samarbete med övriga kommuner inom länet genom Miljösamverkan Stockholms län (MSL) och internationellt deltar förvaltningen bland annat i nätverken ICLEI och Eurocities. Förvaltningschefen ingår också i kärngruppen för Urban Water Agenda 2030 som fokuserar på EU:s vattenpolitik.

Inom Eurocities deltar miljöförvaltningen förutom på miljöforummötena också aktivt i arbetsgrupperna Green Areas and Biodiversity (GAB), Waste, Water samt Air Quality, Climate Change and Energy Efficiency (AQCCEE). Eurocities miljöforum och arbetsgrupper träffades senast i Amsterdam i april och där presenterades bland annat miljöförvaltningens arbete med luftkvalitetssensorer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	3	0	3	2	tas fram av nämnden	Tertial

Nämndmål:

3.1.1 MHN ska samarbeta och utbyta erfarenheter med andra städer och aktörer i Europa för att påverka EU-regelverket samt driva åtgärdsarbete och utveckling framåt.

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har flera stora EU-projekt igång vilket stärker samarbetet med andra städer och aktörer i Europa. Genom projekten ökar förståelsen för stadens inriktning som kan spridas till andra vilket i sin tur underlättar för staden att få ett ändamålsenligt EU-regelverk på bl.a.

miljöområdet. Arbetet med att informera EU-parlamentariker och EU-kommissionen har fortsatt för att lyfta fram stadens syn på det föreslagna nya energipaketet (även kallat vinterpaketet). Hittills under 2018 är det framförallt uppdateringarna av biodrivmedelsdirektivets och det s.k. "clean-vehicle-directive" som styr vilka fordon offentliga organisationer får köpa, som förvaltningen koncentrerat sitt arbete på.

Genom GrowSmarter har ett samarbete med 12 andra liknande projekt inletts. Ett första seminarium har genomförts där barriärer och incitament för att genomföra projektens smarta lösningar i såväl de 36 städer som ingår i projekten som i andra städer i Europa. Förvaltningen leder en samlingsgrupp för att sprida de smarta lösningarna och planerar att skriva ett policydokument för att påverka EU att underlätta det arbetet. En process för att påverka EU genom GrowSmarters slutrapport med rubriken Recommendations to policymakers and practitioners pågår under 2018.

Förvaltningen deltar i arbetsgrupper inom Svenska Klimatkommunerna, Eurocities, ICLEI och C40 samt utnyttjar även POLIS nätverk för att utbyta erfarenheter med andra städer och aktörer i Europa. Hittills under år 2018 har framförallt utbyte med SKL gällande "clean-vehicle-directive" samt eventuell ny miljöbilsdefinition varit aktuellt. Inom Eurocities-nätverket och ICLEI är det framförallt biodrivmedelsdirektivets förändringar och påverkansmöjligheter som varit aktuella.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

Uppfylls helt

Nämndens verksamhet, och då i synnerhet tillsynen, är i hög grad riktad ut mot stadens företag. Nämnden har en hög prioritering av service och det professionella utförandet på tillsynen, vilket har visat sig i allt högre NKI-värden och punktlighetsmål som i allmänhet uppfylls väl. Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan bidra till ett bra företagsklimat genom att fungera bra som myndighet. En väl fungerande tillsyn med tydliga regler som gäller lika för alla, kompetens och en bra serviceinställning underlättar för företagen. Förvaltningen har ännu inte fått utfall för NKI-mätningen för 2017 men kommer att uppdatera indikatorerna när NKI-siffrorna kommer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Företagens nöjdhet med bemötandet Analys: Data avseende Nöjd Kund Index saknas för 2017 varför indikatorn inte har kunnat följas upp för detta år.	--			85	85	77	2018
  Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet Analys: Data avseende Nöjd Kund Index	--			77	80	70	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
saknas för 2017 varför indikatorn inte har kunnat följas upp för detta år.							

Nämndmål:

3.2.1 Förvaltningen ger en god service och bedriver tillsyn med hög professionalitet mot företag och andra verksamhetsutövare i staden

 Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämndens strävar efter att ge bra service till företagen och att utföra en bra tillsyn. Punktlighetsmålen visar genomgående en bra uppfyllelse. Helårsvärdet för NKI 2017 har ännu inte kommit men förvaltningen kommer att uppdatera indikatorn när NKI-siffrorna kommer.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor.	97,8 %	90 %		Tertial
 Företagen uppfattar inspektörerna som professionella.		NKI=80		År
 Miljörapporter besvaras senast 30 juni.		95 %		Tertial
 Handlägga inkomna anmälningar om registrering av livsmedelsanläggning inom 14 dagar.	98 %	90 %		Tertial
 Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	100 %	95 %		Tertial

Nämndmål:

3.2.2 Utföra tillsyn motsvarande avgiften.

 Uppfylls helt

Analys

För tillsynens avgifter gäller den grundläggande principen att tid för vilken verksamhetsutövarna har betalat, ska återgäldas med tillsynstid. Detta är ett fundament för en legitim kommunal tillsyn. Varje tillsynsobjekt besöks dock inte årligen utan för många objekt sker tillsynen med något eller några års mellanrum. Nämnden följer upp detta på objektsnivå och per tillsynsområde. Detta är också en utgångspunkt i den årliga taxeöversynen.

För närvarande bedömer förvaltningen att målet kommer att uppnås. Förvaltningen har inarbetade rutiner för kontroll av arbetet inom tillsynen och det finns idag inget som tyder på att det sker avvikelser. Utfallet följs dock upp först i verksamhetsberättelsen eftersom då finns kompletta uppgifter om debitering och registrering av arbetade timmar.

Avdelningen hälsoskydd har utfört cirka 400 av de planerade 1 440 inspektioner under 2018 och avdelningen plan och miljö har utfört 183 av cirka 570 inspektioner. Avdelning livsmedelskontroll har under perioden utfört ca 3200 av 7770 planerade kontrollbesök för 2018.

Taxeöversyn för taxa 2019 har gjorts och kommer att presenteras på nämnden den 12 juni 2018.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har en högt specialiserad verksamhet vilket tillsammans med en begränsad tillgång till handledningstid påverkar förvaltningens möjligheter att erbjuda sommarjobb och praktikplatser. Det inkommer en del förfrågningar om exempelvis plats för examensarbeten och förvaltningen arbetar med att i möjligaste mån erbjuda sådana platser. Under våren kommer plats erbjudas för två praktikanter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb 	0 st	0 st	0 st	0 st	2 st	850 st	År
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar 	0 st	0 st	0 st	2 st	1 st	500 st	Tertial
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	0 st			13 st	13 st	9000 st	Tertial
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	0 st			0 st	2 st	1000 st	Tertial
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi 	0 st			13 st	12 st	9000 st	Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har efter tidigare års kraftiga minskningar av nettobudgeten nu ett effektiviseringsarbete i form av fortlöpande vardagsrationaliseringar. Administrativa rutiner förenklas och nya lösningar övervägs ständigt för att dra ner kostnaden samtidigt som

lika mycket eller mer arbete utförs inom nämndens uppdrag. Frågor om kostnaderna för att bedriva verksamheten är ständigt aktuella eftersom detta har samband med de totala prioriteringarna och möjligheten att bedriva verksamheten. Köp av tjänster övervägs när det är effektivt. Nämnden är uppmärksam på när det går att finansiera projekt och verksamheter genom externa bidrag vilket möjliggjort mycket av utvecklingsinsatserna.

Miljöförvaltningen prognostiserar ett resultat i balans. Nämnden följer sin ekonomi noggrant och vidtar nödvändiga åtgärder vid behov.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			98 %	100 %	100 %	Tertial
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %			98 %	100 %	100 %	Tertial
  Nämndens prognossäkerhet T2				-2 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2018

Självfinansieringsgraden beräknas ligga i nivå med VP 2018, det vill säga en självfinansieringsgrad för förvaltningen i sin helhet om 75 procent. Avdelning hälsoskydd prognostiserar lägre tillsynsintäkter pga. personalbrist som balanseras med högre tillsynsintäkter på övriga avdelningar.

Nämndmål:

3.5.1 Effektivisera och höja kvaliteten på förvaltningens interna processer

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen arbetar systematisk med att effektivisera förvaltningens interna processer. Arbetet med förberedelserna inför bytet av verksamhetssystemet Ecos fortsätter under året, med bl. a. registervård och kvalitetssäkring av förvaltningens processer. Liksom tidigare år genomförs ett omfattande utbildningsprogram för att höja kunskapsnivån hos alla på förvaltningen som är inblandade i de administrativa processerna. Bland annat anordnas ett stort antal kurser i Ecos, utbildningar juridik samt kurser i klarspråk för handläggare och chefer.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Alla kommunala verksamheter har en viktig uppgift i att säkerställa likabehandling och tillgänglighet för kommunens invånare, och förvaltningens arbete riktar sig till alla utan några åtskillnader. Miljöförvaltningen har under flera års tid arbetat med klarspråk för att underlätta för alla, oavsett bakgrund, att på ett enkelt sätt ta del av nämndens beslut och information.

Utbildningar inom klarspråk anordnas regelbundet för handläggare och chefer för att öka begripligheten i förvaltningens beslut och informationstexter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer fortsatt att prioritera kompetensutveckling av medarbetarna som den viktigaste frågan inom jämställdhetsarbetet i den utåtriktade verksamheten. Då nämndens verksamheter varken fördelar resurser, ger ekonomiskt stöd till enskilda eller ansvarar för brukare så är det en extra stor utmaning att finna områden där jämställdhetsanalyser i den externa verksamheten blir fullt ut tillämpbara. Inom tillsynen tillämpas ett humanperspektiv där åtskillnad inte görs mellan könen utan lagstiftningen betonar likabehandling. Under våren kommer en utbildning om likabehandling med utgångspunkt i #metoo-kampanjen att erbjudas förvaltningens chefer.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen strävar efter att vara en förebild som arbetsgivare. Kompetensutveckling är en central del i att attrahera och behålla medarbetare och förvaltningen satsar också på friskvård för att främja en god hälsa hos medarbetarna. Miljöförvaltningen placerade sig också på delad förstaplats, tillsammans med Jernhusen och Specialfastigheter, i Nyckeltalsinstitutets ranking "Attraktiv arbetsgivarindex 2018" där 238 privata och offentliga organisationer deltog.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	83	82	84	83	81	År
  Index Bra arbetsgivare				85	84	År
  Sjukfrånvaro	3,11 %	0,93 %	4,22 %	3,5 %	Tas fram av nämnden	Tertial
  Sjukfrånvaro dag 1-4	1,11 %	0,81 %	1,26 %	1,2 %	Tas fram av nämnden	Tertial

Nämndmål:

4.2.1 Miljöförvaltningen ska erbjuda meningsfulla arbetsuppgifter, en hälsosam arbetsmiljö, ett tydligt och inspirerande ledarskap och möjlighet till delaktighet och utveckling

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen strävar efter att vara en utvecklande och hälsosam arbetsplats där chefer och medarbetare trivs och känner att de har förutsättningar att prestera sitt allra bästa. Miljöförvaltningen har i den årliga medarbetarenkäten höjt sitt resultat från en redan hög nivå, från 82 år 2017 till 83 år 2018 (där 100 ger maximal poäng). Förvaltningen har under våren fortsatt det intensiva arbetet med förberedelser inför förvaltningens evakuering till nya kontorslokaler i Separatorhuset under ombyggnationen av Tekniska nämndhuset. Mycket fokus har legat på att tillskapa goda arbetsmiljöer och bra pausmiljöer eftersom kontorsytan minskar och flera avdelningar går över till en flexibel kontorslösning. Företagshälsovården har involverats i arbetet och under våren kommer ett antal föreläsningar och seminarier att anordnas för förvaltningens chefer och medarbetare i syfte att öka möjligheten att diskutera vad som kännetecknar en bra arbetsplats samt för att adressera eventuell oro som finns ute på avdelningarna.

Nämndmål:

4.2.2 Förbättra det relativa löneläget

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen har även i 2018-års löneöversyn fortsatt arbetet med att successivt höja det relativa löneläget för att förvaltningen ska kunna hålla en konkurrenskraftig lönenivå. Förvaltningen har tidigare legat på en tämligen låg lönenivå jämfört med andra kommuner i länet men utvecklingen har de senaste åren gått i positiv riktning. Förvaltningen kommer under senvåren att göra en ny analys av löneläget efter att årets löneöversyn avslutats.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

På miljöförvaltningen råder det nolltolerans för kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering och förvaltningen arbetar aktivt för att vara en arbetsplats där ingen upplever att det förekommer. Miljöförvaltningens rutiner för att motverka kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier eller diskriminering görs känd för medarbetarna med jämna mellanrum på APT. Alla nyanställda får en genomgång under sin introduktion över hur frågorna hanteras och vart de ska vända sig om man upplever

att man blivit utsatt. Utöver det prioriteras det förebyggande arbetet och förvaltningen anordnar därför en gång per år ett utbildningstillfälle för medarbetare och/eller chefer. I medarbetarenkäten följs det upp om medarbetarna vet vem/vart de ska vända sig till om de blivit utsatta och om det råder en arbetsmiljö där man känner sig respekterad av sina kollegor.

Nämndmål:

4.3.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska säkerställa att nämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen genomför löpande kompetensutvecklingsinsatser i bl a bemötande, diskriminering och normkritik för medarbetarna. Förvaltningens rekryteringsrutiner har under T1 uppdaterats och setts över, för att säkerställa att diskriminering inte kan uppkomma i samband med rekryteringar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

● Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämndens långsiktiga arbete för en hållbar miljö- och klimatpåverkan och en hälsosam samhällsbyggnad förebygger generellt risken för negativ påverkan på barns hälsa och utveckling. Genom tillsyn av framför allt skolor och förskolor, miljöfarliga verksamheter, livsmedelsverksamheter, bostäder och idrottsanläggningar får miljöförvaltningens verksamhet en direkt påverkan på förutsättningarna för alla barns möjligheter att växa upp under goda miljömässiga omständigheter. Förutom i ovanstående områden tillämpas barnrättsperspektivet i det dagliga arbetet främst när särskilda insatser planeras; speciellt utsatta grupper, däribland barn, får då en hög prioritet.

Nämndmål:

4.4.1 Barnrättsperspektivet ska vara en naturlig del i miljöförvaltningens verksamhet.

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen arbetar med flera områden som direkt inriktar sig mot att tillförsäkra barn en god miljö, inklusive livsmedel, som inte har en negativ inverkan på hälsan. Som exempel kan nämnas att nämnden bedriver tillsyn som ska säkerställa en god inomhusmiljö och goda livsmedel i skolor och förskolor samt att nämnden dels arbetar för att öka kunskapen och medvetenheten om kemikaliers inverkan på barns hälsa och utveckling, dels arbetar för att

barnens behov av skolgång och tillgång till fria ytor ska beaktas i staden detaljplanearbete.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen verkar för att tillgängliggöra naturreservaten genom skötselrådgivning och samverkan med berörda förvaltningar samt kontinuerligt utvecklad information via olika kanaler. Förvaltningen har verkat för att tillgängliggöra naturreservaten genom samverkan med berörda förvaltningar på återkommande samverkansmöten ("reservatsdagar") samt i den löpande skötselrådgivningen angående t.ex. skyltning och upprustning av entréer. Förvaltningen har under året fortsatt utveckla information via t.ex. sociala medier samt kommer att synliggöra Biologiska mångfaldens dag den 22 maj.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden har särskilt genom tillsynen en verksamhet som bedrivs i allmänhetens tjänst. Mycket av tillsynen handlar om att på olika sätt direkt undanröja hälsofaror och olägenheter samt stödja allmänhetens intresse av exempelvis god livsmedelshygien. Vid upplevda problem kan allmänheten i olika sammanhang få stöd och information från nämnden och även påverka nämndens insatser. Allmänheten kan lämna bland annat klagomål och anmäla missförhållanden genom förvaltningens e-tjänster.

Nämndmål:

4.7.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillhandahålla korrekt och lättillgänglig information

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen har under flera års tid bedrivit ett aktivt klarspråksarbete för att utveckla beslut och informationstexter i syfte att göra dem mer lättbegripliga. Att på ett enkelt sätt kunna ta till sig nämndens information och beslut är en viktig demokratiaspekt och samtliga förvaltningens nyanställda uppmannas att delta vid de årliga klarspråkskurserna.

Nämndmål

4.7.2 Korrekt och snabb hantering av serviceanmärkningar

 Uppfylls helt

Analys

Rutinen för serviceanmärkningar blev klar i slutet av 2016 och har nu implementerats i förvaltningen. De nya rutinerna innebär en säkrare och bättre åtskillnad mellan serviceanmärkningar och klagomål som faller under tillsynslagstiftning vilket har betydelse ur rättssäkerhetssynpunkt. För att understryka vikten av att serviceanmärkningar registreras har en särskild uppföljning genomförts. Det har vid analys alltså visat sig att antalet serviceanmärkningar på avdelningarna är väldigt få (utfall T1: en serviceanmärkning).

Nämndmål

4.7.3 Genom Miljöbarometern och Miljödata erbjuda aktuell och lättillgänglig information om stadens miljösituation och miljöarbete

 Uppfylls helt

Analys

Informationen om miljötillståndet och utvecklingen av miljön i Stockholm uppdateras kontinuerligt och görs tillgänglig för Stockholmare via Miljöbarometern. Under T1 har en ny version installerats med nya funktioner för att visa kartor, förbättrad åtgärdsredovisning och nya diagram. Arbete pågår med att ta fram en miljötillståndsrapport som underlag till nytt miljöprogram samt kunskapsunderlag för MHN. Planerat slutdatum för rapporten är januari 2019.

Miljöförvaltningens arbete med att tillgängliggöra ytterligare data som öppen data, anpassa och utveckla Miljödatas webbportal, fortskrider. En första beta-version av den nya interna webbportalen lanserades i mars. Innan sommaren kommer ytterligare en ny version, och en slutlig version planeras vara tillgänglig mot slutet av året.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

Stöd till andra nämnder vid upphandling och investeringar ingår i arbetet för flera av förvaltningens verksamheter. Framförallt Kemikaliecentrum, Miljöbilar i Stockholm samt Energicentrum.

Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
---------------------	--------------------------	-------------------------------	--------------------------------	--------	----------------	--------

		Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	Andel elektroniska inköp	54 %				55 %	Tas fram av nämnden	Tertial
	Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram				100 %	100 %	85 %	År

Nämndmål:

4.8.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ge stöd och råd till andra verksamheter i staden för att skapa ökad hållbarhet vid upphandlingar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har tagit fram ett underlag för central upphandling av hantering av stadens elcertifikat för solelproduktion samt lagring av öppen data för visualisering av solelproduktionen på stadens solkarta. Upphandling av elbilspoolstjänst, fordonsadministrations-system, elektronisk körjournal och hyrbilar pågår i samarbete med serviceförvaltningen och beräknas vara klara under år 2018. Vidare bistår miljöförvaltningen med råd och kunskap i samband med upphandling av transporttjänster, vilket ska öka efterfrågan på transporttjänster med miljölasterbilar och förnybara drivmedel.

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

I samband med tertialrapport 1 prognostiseras ett nettoutfall exklusive ansökta budgetjusteringar om 114,9 mnkr, dvs. en prognos som ligger i nivå med budget.

Nettoutfall inklusive ansökta budgetjusteringar om 1,0 mnkr prognostiseras till 115,9 mnkr.

Prognosen för bruttokostnaderna för förvaltningen är 247,6 mnkr medan intäkterna beräknas uppgå till 131,7 mnkr. Nämnden bedömer att planerade fasta tillsynsavgifter kommer att inflyta.

Differenser mot VP 2018 beror på

- Omslutningsförändringar inom projektverksamheten om 3,1 mnkr (både kostnader och intäkter ökar)
- Ansökning om budgetjustering om 1,0 mnkr för 2018 ur Central medelsreserv 2 för att mäta metaller (biocider) på båtbottnskrov (se bilaga 2).

Nedanstående tabell visar utfall 2017 samt differensen mellan budget år 2018 och helårsprognosen 2018.

	VB 2017	VP 2018	Prognos 2018	Diff mot VP 2018	Varav ansökta budget- justeringar	Varav omslutnings- förändringar
<i>Intäkter</i>						
Plan och miljö	27,2	29,4	31,5	2,1		1,7
varav miljöbilsprojekten	2,7	4,6	4,6	0,0		
Hälsoskydd	31,8	33,0	31,9	-1,1		
Livsmedelskontroll	45,1	47,7	48,3	0,6		
Miljöanalys	3,6	2,4	3,3	0,8		0,8
SLB-analys	13,0	12,1	12,1	0,0		
FC, Nämnd, Verksamhetsstöd, gemensamma kostnader, IT- projekt, MSL	6,0	4,1	4,7	0,6		0,6
Summa intäkter	126,8	128,6	131,7	3,1	0,0	3,1
<i>Kostnader</i>						
Plan och miljö	64,0	60,4	62,6	2,2		1,7
-varav miljöbilar	10,6	10,7	10,7	0,0		
Hälsoskydd	37,0	40,1	40,0	-0,1	1,0	
Livsmedelskontroll	44,1	46,6	47,2	0,6		
Miljöanalys	30,5	34,5	35,4	0,8		0,8
SLB-analys	19,3	19,4	19,4	0,0		
FC, Nämnd, Verksamhetsstöd, gemensamma kostnader, IT- projekt, MSL	41,0	42,4	43,0	0,6		0,6
Summa kostnader	235,9	243,5	247,6	4,1	1,0	3,1
Netto	109,1	114,9	115,9	1,0	1,0	0,0

Avdelning hälsoskydd prognostiserar något lägre tillsynsintäkter pga. personalbrist som balanseras med högre tillsynsintäkter på övriga avdelningar.

Tabellen ger en något missvisande bild: enligt stadsledningskontorets anvisningar har 1,0 mnkr, som ansökts om för att mäta metaller (biocider) på båtbottnskrov, inkluderats i prognosbeloppet. Om medlen beviljas blir alltså det nya nettot 115,9 mnkr, vilket är ett balanserat resultat.

Investeringar

Investeringarna beräknas ligga i nivå med VP 2018.

Budgetjusteringar

Nämnden föreslås ansöka om budgetjustering med 1,0 mnkr för att mäta metaller (biocider) på båtbottnskrov från central medelsreserv 2 (se bilaga 2).

Omslutningsförändringar

Nämnden begär omslutningsförändring med sammanlagt 3,1 mnkr för:

- Ökade kostnader och intäkter inom projekt Målstyrd energiförvaltning och Energicoach, 1,0 mnkr (avdelning Plan och Miljö).
- Ökade kostnader och intäkter inom projekt Grow Smarter 0,7 mnkr (avdelning Plan och Miljö).
- Ökade kostnader och intäkter inom projekt NonHazCity, 0,8 mnkr (avdelning Miljöanalys).
- Ökade kostnader och intäkter inom projekt Smartare miljödata, 0,6 mnkr (avdelning Verksamhetsstöd).

SLB-analys har sökt medel från Smart stad för framtagande av astmariskkartor. Vid ett eventuellt beviljande av medel kommer omslutningsförändringen anmälas i samband med tertialrapport 2.

Kvalitetsarbete

Grunden för allt kvalitetsarbete är kompetenta medarbetare, och förvaltningen satsar på så väl extern som intern kompetensutveckling i olika former. Förvaltningen mäter verksamhetens kvalitet bland annat genom NKI (Nöjd Kund Index), Nöjd Medborgarundersökning samt internkontroll. Förvaltningen har även en genomgripande uppföljning av både tillsynsarbetet och den övriga verksamheten.